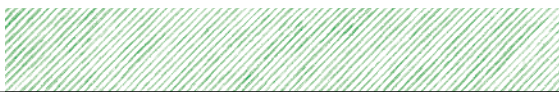
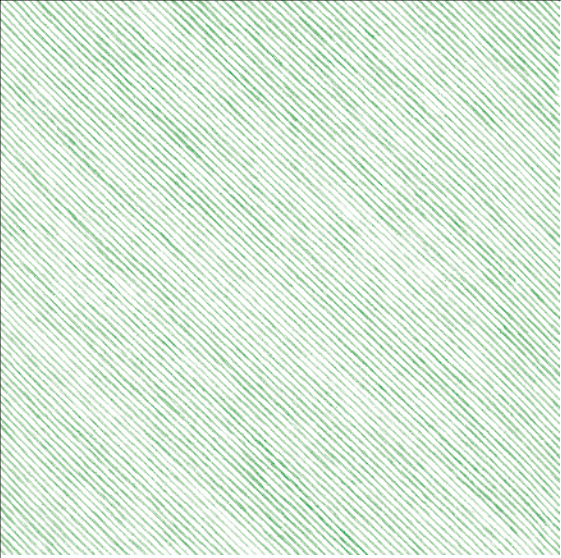

IZVLAŠTENO RADI GOLF IGRALIŠTA !

sadržaj

5	o zelenoj akciji
9	uvod
11	program energetike i klimatskih promjena
15	program zaštite prirode
19	program zaštite voda
23	program održivog transporta
25	program urbanizam
27	program održivog gospodarenja otpadom
29	program nadzora međunarodnih financijskih institucija
31	program razvoja prava okoliša
35	info-centar zelene akcije
38	zeleni telefon
40	edukacija (ekoseminari)
42	obilježavanje dana planeta zemlje i tjedna mobilnosti
45	aktivistička grupa
51	kampanja pravo na grad
61	projekt matra – jačanje kapaciteta udruga jugoistočne europe
63	institucijski razvoj
65	upravljачka tijela za
67	financije

ZELENA AKCIJA

FRIENDS OF THE EARTH CROATIA

Informacije o radu Zelene akcije možete
pronaći na: www.zelena-akcija.hr

Pridružite nam se na Facebooku:
www.facebook.com/Zelenaakcija

Sjedište Zelene akcije:
Frankopanska 1, pp 952
10000 Zagreb
tel./fax+385 1 4813 096
za@zelena-akcija.hr

o zelenoj akciji

Zelena akcija (ZA) je nevladino, nestranačko, neprofitno i dobrovoljno udruženje građana za zaštitu okoliša, osnovano 1990. g., sa sjedištem u Zagrebu. ZA je aktivno uključena u problematiku zaštite okoliša na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Djelovanje ZA zasniva se na radu volontera koje podržava mali profesionalni tim. Cilj djelovanja ZA je zaštita okoliša i prirode te promicanje održivog razvoja. Najveća pažnja pridaje se aktivnostima usmjerenim na poticanje sudjelovanja javnosti u donošenju odluka o okolišu i na poboljšanje kvalitete života u Hrvatskoj. ZA nije povezana niti s jednom političkom strankom.

ZA potiče promjene kroz projekte, kampanje i nenasilne direktne akcije. Također prosjeđujemo informacije, iskustvo i stručnost u području zaštite okoliša drugim udrugama, pojedincima, zajednicama i školama u Hrvatskoj i izvan nje. Zelena akcija je članica najveće mreže udruga za zaštitu okoliša na svijetu i mnogih drugih mreža.

"Zelena akcija, kao najveća i najjača udruga za zaštitu okoliša u Hrvatskoj, ima zadaću otvarati najizazovnija i najteža pitanja zaštite okoliša te aktivno raditi na njihovom rješavanju. Pritom želimo sačuvati aktivistički način djelovanja utemeljen na stručnim i znanstvenim činjenicama."

Predsjednik Zelene akcije
Tomislav Tomašević

**Friends of
the Earth
International**

vizija za

Zelena akcija teži ekološki i socijalno održivom društvu na lokalnoj i globalnoj razini u kojem građani kroz sudjelovanje i suradnju čuvaju prirodu i okoliš te postižu visoku kvalitetu života.

misija za

Zelena akcija je udruženje građanki i građana za zaštitu okoliša i prirode te promicanje održivog razvoja u RH koja aktivno djeluje od 1990. Zelena akcija se odlučno i stručno suočava s izazovima i prijetnjama okolišu i zdravlju ljudi na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini mobilizirajući javnost za zaustavljanje uništenja ekosustava i klimatskih promjena. Zelena akcija postiže svoje ciljeve kroz nenasilne direktne akcije, kampanje, informiranje i obrazovanje, zajedničkim djelovanjem profesionalnog tima i volontera te suradnjom s drugim organizacijama uz sudjelovanje javnosti.

ciljevi za

Temeljni ciljevi:

- Zaštita okoliša i prirode
- Promocija održivog razvoja

Ostali ciljevi:

- Poticanje i jačanje uloge javnosti u ostvarivanju ustavnog prava na zdrav okoliš i prirodu te odgovornosti koje iz njega proizlaze
- Sudjelovanje u kreiranju, provedbi i praćenju javnih politika koje utječu na okoliš i prirodu

programski strateški ciljevi za

- Zaustaviti uništavanje i privatizaciju prirodnih resursa
- Promovirati korištenje obnovljivih izvora energije kao odgovor na klimatske promjene
- Aktivno sudjelovati u izradi novih zakonskih rješenja vezanih uz prirodu i okoliš te pratiti i poticati provedbu postojećih
- Ojačati ekološku svijest kod građana
- Zaustaviti i utjecati na izradu i provedbu investicijskih projekata štetnih za okoliš, prirodu i prava lokalnih zajednica

temeljne vrijednosti za

- Voluntarizam
- Profesionalnost
- Solidarnost (s civilnim sektorom, vanjska i interna)
- Ravnopravnost
- Dosljednost i vjerodostojnost
- Prihvatanje različitosti
- Ustrajnost
- Humor
- Odgovornost
- Zalaganje za opće dobro
- Suradnja i zajedništvo
- Težnja ka konsenzusu i demokratičnost
- Kvaliteta života
- Afirmiranje odgovornosti i obzirnog odnosa prema okolišu i prirodi
- Samoinicijativa
- Poštenje
- Kreativnost i inovativnost
- Transparentnost
- Otvorenost za promjene
- Kritičko mišljenje

U siječnju 2010. godine Zelena akcija je obilježila dvadesetu obljetnicu djelovanja, povodom čega je snimljen dokumentarni film „20 godina Zelene akcije“

http://zelena-akcija.hr/hr/multimedija/video/dokumentarac_20_godina_zelene_akcije

uvod

U razdoblju od 2008. do kraja 2010. godine Zelena akcija je potvrdila status vodeće organizacije za zaštitu okoliša u Republici Hrvatskoj i važnog člana svjetske mreže udruga Friends of the Earth International. U tom razdoblju, pored postojećih, pokrenuli smo dva nova programa – Program održivog gospodarenja otpadom i Program prava okoliša – koji su razvijeni iz već postojećih projekata. Također je i, nakon višegodišnjih priprema, uređen i otvoren Info-centar Zelene akcije s ciljem informiranja i većeg uključivanja javnosti u zaštitu okoliša. U sklopu Info-centra, osim direktnog informiranja građana i organiziranja predavanja, okruglih stolova i drugih edukacijskih aktivnosti, pokrenuta su još dva servisa za građane – knjižnica s tematikom zaštite okoliša i Biciklopopravljaona.

Osim toga, poboljšana je komunikacijska strategija udruge, prvenstveno korištenjem novih medija, te pokrenute aktivnosti samofinanciranja.

U javnosti su najvidljivije aktivnosti tijekom ovog razdoblja bile kampanja Ne damo Varšavsku te kampanja protiv Zakona o golfu, provođene u suradnji s drugim organizacijama, inicijativama i grupama zainteresiranih građana. Ove su kampanje mobilizirale javnost više nego bilo koja druga u dvadesetogodišnjoj povijesti Zelene akcije te tako donijele i golemu medijsku pozornost te povećanje broja članova aktivističke grupe koja je jedan od temelja djelovanja organizacije.

Proteklo razdoblje obilježili su i dotad nezabilježeni pritisci na rad Zelene akcije – od smanjenja dodijeljenih sredstava, najmasovnijih uhićenja aktivista do sudskih procesa zbog aktivističkog djelovanja. Sve to dokazuje kako je Zelena akcija, u godini kada je obilježila dva desetljeća postojanja, snažna i utjecajna organizacija.

Solarni kolektori izrađeni na radionici održanoj u svibnju 2008. u sklopu Solarne akademije na Šolti i danas se koriste za grijanje tople vode u objektu

program energetike i klimatskih promjena

Program energetike i klimatskih promjena aktivan je od samog osnutka Zelene akcije s misijom utjecaja na razvoj energetike u ekološki i socijalno održivom pravcu, odnosno zamjene fosilne i nuklearne energije lokalnim obnovljivim izvorima energije većinom u vlasništvu građana i domaćih javnih poduzeća. Misiju nastojimo ostvariti projektima i kampanjama koje pridonose ubrzanju većeg korištenja obnovljivih izvora energije te povećanju energetske efikasnosti. Program se također aktivno zalaže za veće sudjelovanje javnosti u donošenju relevantnih odluka vezanih uz energetska politiku Hrvatske.

Najveći projekt u ovom razdoblju je **Solarna akademija** na Šolti, čiji je cilj uređenje centra za edukaciju na području zaštite okoliša, s posebnim naglaskom na metode javnog zagovaranja i tehnologije za korištenje obnovljivih izvora energije. Centar se uređuje u objektima bivše vojarnje "Vela straža" na otoku Šolti, koje je na korištenje donirala Vlada Republike Hrvatske. Pored edukativnih aktivnosti, prvenstveno seminara i radionica, centar se koristi i za stručne skupove međunarodnih i domaćih institucija koje se bave zaštitom okoliša i promicanjem koncepta održivog razvoja, a također služi i kao pokazni centar za obnovljive izvore energije.

U suradnji s Programom zaštite voda, a u okviru projekta Promocija zaštite pograničnih rijeka i održiva uporaba resursa u graničnom području Hrvatske i Bosne i Hercegovine održan je 27. – 31.5. 2008. seminar "Zaštita riječnih ekosustava i obnovljivi izvori energije" na kojem je, u sklopu praktične radionice samoizgradnje solarnog sustava, instaliran solarni kolektor za grijanje vode sanitarnog čvora. Seminaru je prisustvovalo 24 predstavnika 17 nevladinih organizacija Bosne i Hercegovine i Hrvatske, koji rade na problematici zaštite okoliša i prirode. Iste smo godine bili domaćini likovne radionice i međunarodnog volonterskog kampa na kojem je 20-ak mladih iz cijelog svijeta sudjelovalo u uređenju objekta.

~ ~ ~

Voditelj programa:

Toni Vidan

Asistentica na programu:

Aleksandra Schindler

(od ožujka 2010.)

Aktivisti Zelene akcije su 30. studenog 2008. na zgradi Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva razvili transparent s kritikama na prijedlog energetske strategije

U sklopu projekta MATRA održan je i prvi ljetni kamp Young Friends of the Earth Europe; kao i ljetni seminari 2009. i 2010. godine.

Radovi na uređenju objekta provedeni su tijekom sve tri godine, a 2010. godine, u okviru zajedničkog projekta s Transportnim programom, osigurana su sredstva za novu fazu obnove objekta i instalaciju edukativnog solarnog sustava na bazi solarnih ćelija i male vjetrenjače. Taj sustav bi u budućnosti pokrивao potrebe objekta za električnom energijom, stoga su aktivnosti tijekom prve polovine 2010. godine bile usmjerene na pripremu izvođenja tih radova. U okviru priprema izvršeno je mjerenje osunčanosti same lokacije, projektiranje samog sustava, nabava potrebnih alata i kontaktiranje mogućih izvođača radova.

Solarna akademija na Šolti također je domaćin Ljetnog ekoseminara koji se održava od 2008. godine.

Solarni Info-centar djeluje još od 2005. godine, a od 2008. u sklopu Info-centra Zelene akcije kao mjesto na kojem građani mogu, uz prethodnu najavu, dobiti besplatne jednostavne savjete o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije u kućanstvima, a surađujemo s udrugama DOOR – društvo za oblikovanje održivog razvoja i ZMAG – Zelena mreža aktivističkih grupa.

Također već niz godina održavamo **radionice samogradnje solarnih kolektora** te smo ih u proteklom periodu organizirali ukupno sedam, od čega su tri održane u Zagrebu. Na njima smo educirali više od sto sudionika, a izgrađene sustave smo donirali školama u Glini, Petri-

Aktivisti Zelene akcije 25. 6. 2009. pokušali su pokloniti solarni kolektor Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u znak prosvjeda na Prijedlog strategije energetskeg razvoja RH koji je Vlada usvojila 19.6. Ministarstvo je poklon odbilo.

nji i Hrvatskoj Kostajnici koje sada imaju potpuno funkcionalni sustav i pritom štede na potrošnji tople vode.

Tijekom 2010. godine, u suradnji s Transportnim programom, provodili smo projekt **Umrežavanje i jačanje kapaciteta udruga za zaštitu okoliša s ciljem povećanja energetske efikasnosti i većeg korištenja obnovljivih izvora energije na zapadnom Balkanu**, a aktivnosti u sklopu projekta detaljnije su opisane u poglavlju Transportni program.

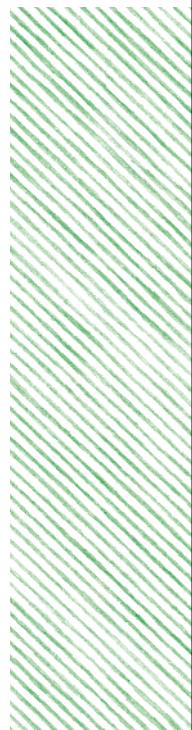
Zajedno s Friends of the Earth Europe 2010. godine sudjelovali smo u projektu **Energy Union** koji je osmišljen s ciljem poticanja mladih, ali i donositelja odluka, na usvajanje ideje inteligentne energije, odnosno očuvanja energije i njezine proizvodnje iz ekoloških i obnovljivih izvora. Londonski bend Coldcut posebno je za Energy Union turneju koncipirao tematski AV film. Projekt je tijekom 2009. i 2010. posjetio 24 grada u 12 europskih zemalja, a u svibnju 2010. predstavljen je u Zagrebu i Rijeci. Pored interaktivne izložbe o obnovljivim izvorima energije, info-štanda Zelene akcije te bogatog večernjeg programa, u Zagrebu je 14. svibnja 2010. održan i okrugli stol na temu "Budućnost je obnovljiva" na kojemu su sudjelovali brojni predstavnici institucija i vlasti. Coldcutov koncert i izložbu posjetilo je više od 1000 ljudi.

U okviru programa provodimo i dvije velike kampanje. **Kampanja za pokušaj poboljšavanja prijedloga nove Energetske strategije RH** provodila se od 2008. godine, a glavne aktivnosti bile su lobiranje klubova zastupnika uz pomoć Stajališta Zelene akcije u kojem se obrađuje klimatska i energetska politika Hrvatske u kontekstu pridruživanja Europskoj uniji te zagovaranje što potpunijeg prelaska Hrvatske na alternativne izvore energije poput sunca, vjetra ili biomase, što bi u krajnjem slučaju dovelo Hrvatsku u energetske nezavisnost od npr. uvoza plina i ostalih energenata. Na tu temu održali smo više nastupa u medijima i na vezanim raspravama te prosvjednih akcija. Iako je Strategija, nažalost, usvojena 2009. godine, naša

~~~~~
kampanja je pridonijela poboljšanju nekih elemenata unutar Strategije (odgađanje odluke o gradnji nuklearne elektrane), a sasvim sigurno osigurala da Zelena akcija bude najvidljiviji kritičar ove loše Strategije.

U okviru **kampanje protiv klimatskih promjena** najviše smo se bavili sudjelovanjem Hrvatske na Klimatskoj konferenciji u Kopenhagenu 2009. godine. Tim povodom s engleskog je preveden tekst „5 do 12 za 2°C“ (*High noon for 2°C*) i distribuiran unutar Hrvatske, izvedena prosvjedna akcija ispred Ministarstva vanjskih poslova kojom je razotkrivena neprihvatljivo loša pregovaračka pozicija Hrvatske, aktivno se sudjelovalo u globalnom prosvjedu FoE International u Kopenhagenu, te je izrađen i Vladi upućen apel u kojem se zahtijevalo odgovorniju politiku vezanu uz klimatske promjene. Aktivnosti unutar ove kampanje pojačali smo i uoči klimatskih pregovora u Cancunu u prosincu 2010.

U sklopu programa redovito pratimo sva događanja vezana za ovo područje i reagiramo prema prigodi. Tako velikim uspjehom, primjerice, možemo smatrati što smo tijekom Godišnje skupštine Europske banke za obnovu i razvoj – EBRD održane u Zagrebu u svibnju 2010. godine lobiranjem utjecali na energetske dio Nacionalne strategije Banke te su energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije proglašeni prvim prioritetom Banke za energetske investicije u Hrvatskoj. Voditelj Programa također, kao predstavnik mreže Zeleni forum, sudjeluje u radu saborskog Odbora za zaštitu okoliša kao vanjski član te kao jedan od predstavnika hrvatskih udruga za zaštitu okoliša u Environment Forumu.

Na info-štanu Zelene akcije postavljenom u sklopu projekta Energy Union u svibnju 2008. građani su mogli dobiti informacije o obnovljivim izvorima energije i energetskej učinkovitosti

Kako ni godinu dana nakon usvajanja Zakona o igralištima za golf, koji omogućuje prenamjenu poljoprivrednog i šumskog zemljišta u građevinsko, nije donijet provedbeni propis kojim su se trebala urediti važna pitanja u vezi izgradnje golf igrališta, aktivisti Zelene akcije, u suradnji s prodavačicama i prodavačima na tržnici Dolac, održali su prosvjednu akciju 16. 12. 2009. pozvavši Vladu i Sabor RH da ukinu Zakon uz poruku: "Ne možemo jesti golf loptice!"

program zaštite prirode

Program zaštite prirode bavi se zaštitom prirode i bioraznolikosti u Republici Hrvatskoj kroz projekte i kampanje, a djeluje od 2000. godine. U sklopu programa bavimo se praćenjem promjena na području zakonodavstva vezanog uz zaštitu prirode, praćenjem stvaranja i provedbe Nacionalne ekološke mreže i europske ekološke mreže NATURA 2000 u Hrvatskoj, ali i vodimo kampanje protiv aktivnosti koje ugrožavaju zaštićenu i vrijednu prirodu, kao što su prenamjena poljoprivrednog i šumskog zemljišta u građevinsko, usitnjavanje staništa te krivolov. Time pridonosimo programskom strateškom cilju - Zaustaviti uništavanje i privatizaciju prirodnih resursa.

U protekle tri godine najviše se aktivnosti odvijalo u okviru **kampanje protiv Zakona o igralištima za golf**, koju provodimo u suradnji s udrugama GONG, Transparency International i Zelenom Istom te udrugama i inicijativama uključenim u Nacionalni forum za prostor, kao što su Pravo na grad, Srđ je naš, Šibenski građanski forum.

Zakon o igralištima za golf donesen je u prosincu 2008. u hitnoj proceduri i bez javne rasprave, čime je Hrvatska postala jedina zemlja na svijetu koja ima ovakav zakon, a osim protuustavnih elemenata kao što je izvlaštenje privatnih vlasnika, ima izrazito velike negativne učinke na prirodne resurse poljoprivrednog i šumskog zemljišta omogućujući na njima izgradnju apartmana radi kratkoročnog profita, zbog čega smo podnijeli Zahtjev za ocjenu ustavnosti Ustavnom sudu RH. Ovoj gorućoj temi posvetili smo i obilježavanje Dana planeta Zemlje 2009. godine pod geslom „Zaustavimo otimačinu šuma i polja”. U koordinaciji s udrugama članicama Zelenog foruma, Zelena akcija je organizirala brojne aktivnosti: sajam ekoproizvoda na Zrinjercu, info-punkt za građane te prigodnu izložbu. Održali smo i prosvjednu akciju ispred Golf & Country Cluba Zagreb koji je izabran kao primjer postupanja mimo zakona, nakon čega je Golf & Country Club Zagreb pokrenuo kazneni postupak protiv predsjednika Zelene akcije i ne-
~ ~ ~

Voditeljica programa:
Jagoda Munić

Zelena akcija je 22. travnja 2009. godine prosvjedovala ispred Golf & Country Cluba kako bismo ukazali na sve nepravilnosti u poštivanju zakonskih procedura u provedbi ovog projekta – prodaju državnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta bez javnog natječaja i po niskoj cijeni, ilegalnu izgradnju luksuznih vila te ilegalno iskopavanja šljunka u vodozaštitnom području. Zakonom o golfu omogućila bi se ne samo legalizacija bespravno izgrađenih objekata nego i dodatna izgradnja. Tijekom akcije je pas zaštitara GCZZ-a ugrizao snimatelja RTL televizije i aktivista Zelene akcije

koliko aktivista. Također je organizirano potpisivanje razglednica na kojima su građani ostavljali potpise za ukidanje Zakona, a koje su uručene Vladi u travnju 2010., kada su u saborsku proceduru, po hitnom postupku, upućene Izmjene i dopune Zakona, na prijedlog Vlade RH kao odgovor na našu kampanju. Iako je Vlada RH najavila znatno poboljšanje Zakona ovim izmjenama, one ne samo da ne ukidaju mogućnost izvlaštenja zemljišta, što, prema istraživanju GfK-a, ne podržava čak 85% građana, već se i omogućuje izgradnja još više golf-terena na novim površinama. Unatoč protivljenju saborskog Odbora za turizam i većinskom stavu javnosti kako golf igrališta nisu strateški interes Hrvatske, u lipnju 2010. Sabor je usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o igralištima za golf. U suradnji s inicijativama i grupama građana koji će biti direktno ugroženi ovakvim Zakonom, osim prosvjednih akcija, u protekle tri godine održali smo niz tribina i okruglih stolova, kao i nekoliko tiskovnih konferencija na ovu temu.

Aktivisti Zelene akcije, GONG-a i TIH-a 16. 12. 2008. pred Ministarstvom turizma su vježbali golf kako bi upozorili na štetnost usvojenog Zakona o golf igralištima, što je bio početak intenzivne kampanje protiv spornog Zakona

Pokrenuli smo online slanje zahtjeva za ukidanje Zakona putem web stranice što je učinilo oko 2000 građana kao i Facebook cause s više od 5000 članova. Uspostavili smo i neke nove partnerske odnose s brojnim lokalnim inicijativama protiv golf igrališta, ali i s međunarodnim golf sucima te članovima komisija za studije utjecaja golf igrališta na okoliš. U listopadu 2010., zajedno s udrugama GONG, Transparency International Hrvatska iz Zagreba, Zelena Istra iz Pule, te Udruga Grad iz Dubrovnika podnijeli smo Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Izmjena Zakona.

Jedna od prvih kampanja kojima se program bavio bila je **kampanja protiv genetički modificiranih organizama**. Nakon što je Zakonom o genetski modificiranim organizmima iz 2005. godine strogo ograničena njihova uporaba, prestali smo voditi aktivnu kampanju na tu temu, ali pratimo razvoj situacije i povremeno reagiramo. U rujnu 2009. godine počela je priprema Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o genetski modificiranim organizmima, koji je planirao liberalizaciju upotrebe GMO-a u Hrvatskoj. Tijekom tog razdoblja, borili smo se protiv takvih izmjena medijskim istupima, izradom komentara na Zakon te sudjelujući u radu Vijeća za genetski modificirane organizme. Izmjene Zakona su ipak donesene, a naši prijedlozi su djelomično usvojeni, odnosno iz samog Zakona izbačeno je pitanje koegzistencije GMO i ostalih usjeva. Time je do daljnjega otežano i praktički onemogućeno sijanje GMO sjemena u Hrvatskoj.

Povodom pokretanja procedure donošenja Izmjena i dopuna Zakona o golf igralištima 30. travnja 2010. održana je prosvjedna akcija ispred Hrvatskog sabora. Tridesetak aktivista glumilo je strane turiste kojima se tumači Zakon o igralištima za golf kao hrvatski turistički proizvod te im je tom prilikom uručen originalni hrvatski suvenir - primjerak Zakona. Pojedini saborskim zastupnicima uručena je analiza Izmjena Zakona sa zahtjevom da se Zakon o igralištima za golf ukine, a javnosti je predstavljen i „turistički slogan“ *Mala zemlja za velika golf igrališta!*

U Novinarskom domu u Zagrebu 26. 3. 2009. Forum za prostor održao je okrugli stol na temu *ZAJEDNO PROTIV OTI-MAČINE - Kako dalje protiv Zakona o igralištima za golf?* na kojem se okupilo šezdesetak zainteresiranih građana i predstavnika medija

Tijekom 2008. g Program zaštite prirode proveo je i mali projekt o utjecaju otpada na divlje životinje. Tako smo tijekom kolovoza i rujna 2008. godine održali „turneju“ s izložbom „Otpad u Lici“ koja je bila postavljena u Svetom Roku, Lovincu, Otočcu i Kuterevu, a s ciljem edukacije lokalnog stanovništva o problematici gospodarenja otpadom, kada je predstavljen i letak u kojem se govori o problemu hranjenja divljih životinja na smetlištima

VRUĆE TOČKE BIORAZNOLIKOSTI RIJEKA U POGRANIČNOM PODRUČJU RH I BIH

Podaci dobiveni inventarizacijom flore i faune na nekoliko lokaliteta kao i oni poznati otprije, poslužili su za određivanje žarišnih točaka riječne biološke raznolikosti u pograničnom području RH i BiH te smo izradili poster s njihovim prikazom

program zaštite voda

Program zaštite voda Zelene akcije razvio se unutar programa zaštite prirode, a kao samostalan program utemeljen je 2004. godine, s ciljem zaustavljanja uništavanja riječnih ekosustava i njihova neodrživog korištenja u Hrvatskoj i regiji. Osnovne aktivnosti bile su usmjerene na probleme iskopavanja sedimenta i kanaliziranja rijeke Drave, promicanje održavanja rijeka što prirodnijim i očuvanja bioraznolikosti u riječnim ekosustavima te njihove pravne zaštite, kao i kampanju protiv izgradnje novih hidroelektrana u Hrvatskoj i regiji. Također se bavi praćenjem domaće i legislative EU vezane uz ove probleme, a surađuje s brojnim domaćim i međunarodnim nevladinim i drugim organizacijama.

Velik dio aktivnosti odvijao se u okviru projekta CARDS 2004 **Promocija zaštite prekograničnih rijeka i održivo korištenje resursa u pograničnom području RH i BiH** koji smo, u suradnji s partnerima iz RH i BiH, provodili od polovine 2007. do polovine 2009. godine. Kao primjer prekogranične rijeke velike važnosti za bioraznolikost izdvojili smo rijeku Unu. Tijekom 2008. godine naš partner, udruga BIUS, izvr-

šila je inventarizaciju flore i faune na nekoliko lokaliteta gornjeg toka rijeke Une, Ričice i Gline, što je dokumentirano uz pripadajuće fotografije i GPS koordinate lokacija na kojima su zabilježeni. Od utvrđenih vrsta izdvojene su one koje su direktno vezane uz vodena staništa. Ti, kao i podaci poznati otprije, unijeti su u Akcijski plan za zaštitu gornjeg toka Une koji smo počeli izrađivati 2008. godine u suradnji s Hrvatskim biološkim društvom i zainteresiranom javnošću, u kojemu su navedeni i zakonodavni i sociološki okviri te potencijalne prijetnje za ovaj kraj te aktivnosti koje se predlažu u skladu s ciljem programa.

U 2009. godini organizirali smo dvije višedioničke radionice na rijekama Glini i Uni na temu upravljanja tim rijekama, vizijom i mogućnostima održivog razvoja i njihove zaštite te dvije radionice samogradnje solarnih kolektora u Petrinji i Glini. Temeljem spoznaja stečenih na tim radionicama, tiskana je

Voditeljica programa:
Irma Popović Dujmović

Aktivisti Zelene akcije prosvjedovali su 9. prosinca 2010. ispred Ministarstva kulture protiv vađenja šljunčanog nanosa iz korita Mure

foto: Marina Kelava

brošura "Život uz rijeke".

Kampanja za spas rijeke Drave je aktivnost kojom se Zelena akcija bavi još od 2003. godine, a usmjerena je protiv uništavanja ekosustava Drave i Mure iskapanjem sedimenta iz korita rijeka i kanaliziranjem vodotokova. Posebno smo se bavili aktualnim problemima regulacije donjeg toka rijeke Drave te potpune regulacije ušća Mure u Dravu, što je projekt koji je 2009. godine Uprava za zaštitu prirode Ministarstva kulture odbacila zbog nepopravljivog utjecaja na prirodu, a konačna odluka o tom projektu još nije donijeta. Reagirali smo na po nama štetan projekt Vađenje šljunčanog nanosa iz korita rijeke Mure, na lokaciji ušća Mure u Dravu na rkm 236 primjedbama te prosvjednom akcijom ispred Ministarstva kulture koje je trebalo donijeti odluku o realizaciji ovog projekta, tj. uništenju prirodnog ušća Mure u Dravu. Također smo reagirali povodom inicijativa za povlačenjem iz procedure postupka proglašenja ekosustava rijeka Mure i Drave UNESCO prekograničnim rezervatom biosfere Mura-Drava-Dunav i prvim regionalnim parkom u Republici Hrvatskoj. Isto tako smo Vodopravnoj inspekciji i Dr-

žavnom inspektoratu prijavljivali slučajeve ilegalnog iskapanja šljunka iz Drave i njegove prodaje.

Kampanja protiv izgradnje hidroelektrana također je jedna od temeljnih aktivnosti programa te smo je provodili i tijekom posljednje tri godine. Najviše smo se angažirali u kampanji za spas rijeke Like, odnosno protiv izgradnje HE Kosinjske u kojoj pomažemo lokalnoj inicijativi za spas Gornjeg Kosinja. Krajem 2009. godine započeli smo proces da se HE Kosinjske izbaci iz prostornog plana Ličko-senjske županije i Općine Perušić, a 2010. organizirali javnu tribinu na kojoj smo s lokalnim stanovništvom artikulirali njihove zahtjeve prema Vladi RH i relevantnim institucijama u vezi ovog slučaja.

U 2010. godini reagirali smo na Vladin Zaključak o utvrđivanju prioriteta izgradnje elektroenerget-

Tribina održana 30. svibnja 2010. s lokalnim stanovništvom koje pokušava riješiti svoju životnu situaciju - na širem području Gornjeg Kosinja trideset godina ne mogu se provoditi nikakvi infrastrukturni zahvati jer se, prema prostornom planu, planira izgradnja akumulacije

skih građevina, među kojima su se našli već odavno planirani projekti kao HE Kosinjske, a i neki naoko novi, HE Molve 1 i 2 na Dravi. Smatramo da te lokacije nisu prikladne za takve zahvate, jer ne samo da bi nastale velike štete po okoliš i bioraznolikost Hrvatske, nego su i jako skupi, za gradnju i održavanje, te samim time neisplativi, pa bi dodatno osiromašili te krajeve kao i samu državu.

Bili smo angažirani u izradi prijedloga i komentara na prijedlog **Zakona o vodama**, te je sredinom 2009. njegova verzija koju smo smatrali problematičnom odbačena. Zakon je u izmijenjenoj verziji, kojom smo djelomično zadovoljni, usvojen krajem 2009. godine. Tom verzijom Zakona, za razliku od odbačenog prijedloga, zabranjena je komercijalna eksploatacija sedimenta iz rijeka što možemo smatrati uspjehom naše kampanje za Spas rijeke Drave.

Redovito smo sudjelovali u radu Međunarodne komisije za upravljanje slivom rijeke Save tzv. **Savske komisije** te njezinoj radnoj grupi za izradu plana upravljanja slivom Save. Od sredine 2010. godine pomažemo Javnoj ustanovi za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Karlovačke županije u moderiranju radionica i savjetovanju pri izradi Plana upravljanja Značajnog krajobraza Slunjičica, a pomažemo i stanovnicima sela uz Orlovu u vezi planova Hrvatskih voda za regulaciju toka rijeke izrađenih još 1975. godine, koji nisu uzeli u obzir okolišne aspekte ovoga područja. Pratimo provođenje Okvirne direktive o vodama EU te po potrebi reagiramo, kao i na osta-

la zbivanja koja se događaju na ovom području.

Također redovito obilježavamo **Dan močvarnih staništa** te **Dan zaštite voda**. Tako smo, primjerice, povodom Dana zaštite voda 22. ožujka održali predavanje i okrugli stol s naglaskom na pristupanje Hrvatske Europskoj uniji i promjenama u upravljanju vodama koje će uslijediti. Ugostili smo predstavnike Uprave za vodnu politiku i međunarodne projekte Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva; Hrvatskih voda te Delegacije Europske unije u Hrvatskoj.

U okviru Solarne akademije na Šolti održan je 27. – 31.5. 2008. seminar "Zaštita riječnih ekosustava i obnovljivi izvori energije"

U brošuri "Život uz rijeke" navedeni su zaključci s radionica s prikupljenim podacima kako bi se povećala vidljivost ideja i ciljeva projekta

Potaknuti raspravom na sjednici Skupštine Grada Zagreba o parkirnim mjestima za bicikle, 70-ak biciklista i aktivista Zelene akcije organiziralo je 29. studenog 2010. prosvjednu akciju "Di da parkam bic?" ispred Gradskog odjela za promet sa zahtjevom da se obećana parkirna mjesta što prije realiziraju i to na kvalitetan način

program održivog transporta

Transportni program Zelene akcije bavi se promoviranjem održivog transporta, prvenstveno biciklizma i javnog prijevoza u gradskom prometu koji su alternativa dominantnom automobilskom prijevozu. Korijene vuče iz Programa energetike i klimatskih promjena te Biciklističke sekcije Zelene akcije, a kao samostalan program postoji od 2005. godine. Većina aktivnosti programa u posljednje tri godine bila je usmjerena na suradnju s inicijativom **Pravo na grad** te proširenje djelatnosti, pored problema transporta i na prostorno planiranje, odnosno razvoj Urbanističkog savjeta Zelene akcije iz kojeg se razvio i novi - urbanistički - program.

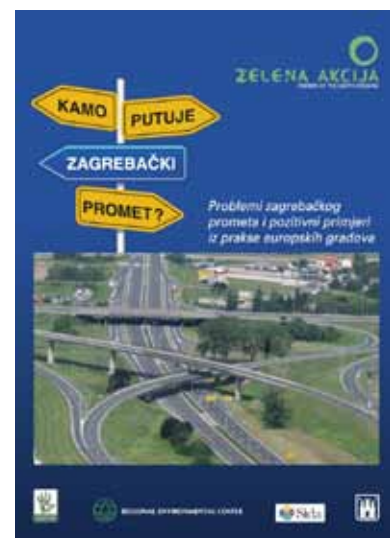
Za Program okoliša Ujedinjenih Naroda (UNEP) 2008. godine izradili smo brošuru „Dobri primjeri prometnih sustava na Balkanu“ u kojoj je opisan 21 primjer iz prakse nacionalnih i lokalnih prometnih politika na Balkanu.

Projekt **Poticanje građana Zagreba na uključivanje i sudjelovanje u donošenju odluka o razvoju Grada i poboljšanju gradske prostorne i prometne politike** s ciljem senzibiliziranja javnosti za pitanja urbanog planiranja i prometa u Zagrebu provodili smo tijekom 2008. godine. Pored sastanaka Urbanističkog savjeta i aktivnosti u suradnji s Pravom na grad, bavili smo se praćenjem te izradom stručnih analiza i komentara na zakonske i podzakonske akte te planova i strategija vezanih za promet. Izrađena je stručna analiza o planiranim prometnim projektima Grada Zagreba (tunel kroz Medvednicu, sjeverna tangenta, podzemno-nadzemni tračnički sustav), objavljena na web stranici Zelene akcije. Izrađena je i stručna analiza "Usporedba zagrebačkog prometnog sustava s prometnim sustavima europskih gradova", tiskana u 500 primjeraka, a zaključci analize su prezentirani na tribini povodom Dana bez automobila u rujnu 2008. Najveći utjecaj projekta je dovođenje pitanja prostornog planiranja na razinu neizbježne teme u dnevno-političkoj komunikaciji između gradskih dužnosnika i javnosti. Na taj način je dana veća važnost i svim lokalnim inicijativama koji se suočavaju s problematičnim građevinskim zahvatima. Dodatno je učvršćen tim eksperata iz Urbanističkog savjeta Zelene akcije koji stoje na raspolaganju svim građanima koji trebaju njihovu pomoć.

Projekt **Kampanja unapređenja gradskog transporta u Zagrebu i Beogradu** provoden je od rujna 2008. do siječnja 2010. godine. Jedan od glavnih ciljeva projekta bio je prenijeti iskustva iz postojeće kampanje u Zagrebu udrugama iz regije, u čijim je gradovima također zamijećen veliki porast broja automobila, relativno loša kvaliteta javnog prijevoza, mali broj biciklističkih staza i parkirnih mjesta za bicikle, a učestala su i smanjenja zelenih površina zbog gradnje cestovne infrastrukture. U sklopu projekta u Zagrebu smo 18. i 19. 1. 2009. organizirali regionalni seminar pod nazivom „Grad kakvog želimo“ s ciljem razmjene iskustva u vođenju kampanje o grad-

~ ~ ~

Voditelj programa: **Bernard Ivčić**

Brošura „Kamo putuje zagrebački promet?“ donosi kritički osvrt na prometnu politiku Grada Zagreba te niz prijedloga za poboljšanje postojeće situacije

U brošuri „Usporedba zagrebačkog prometnog sustava s prometnim sustavima europskih gradova“ Zagreb se kvantitativno uspoređuje s Bečom, Bruxellesom, Edinburghom, Stockholmom, Pragom i Amsterdamom u sljedećim kategorijama: broj parkirnih mjesta u javnim garažama u centru grada, broj parkirnih mjesta na Park&Ride parkiralištima, duljina biciklističkih staza, cijena taksi prijevoza, razvijenost javnog prijevoza, stupanj motorizacije i intenzitet korištenja osobnih vozila, a od gradskih čelnika smo primili pozitivne reakcije te se nadamo da smo time uspjeli izvršiti utjecaj na donošenje odluka tijela Grada Zagreba u vezi s prometom. Brošura je dostupna na www.zelena-akcija.hr

skom prometu između udruga iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Makedonije. Seminaru je prisustvovalo četrnaest sudionika iz deset nevladinih udruga iz regije. Također je tiskana brošura „Kamo putuje zagrebački promet“. Rezultati projekta predstavljeni su u brošuri „Aktivnosti nevladinih udruga na unaprjeđenju prometnog sustava (primjer Zagreba i Beograda)“.

U siječnju 2010. godine je počela i provedba dvogodišnjeg projekta **Umrežavanje i jačanje kapaciteta udruga za zaštitu okoliša s ciljem povećanja energetske efikasnosti i većeg korištenja obnovljivih izvora energije na zapadnom Balkanu** koji provode Transportni program i Program energetike i klimatskih promjena u suradnji s partnerima Centar za životnu sredinu (Banja Luka, BiH), Front 21/42 (Skoplje, Makedonija), Global 2000 (Beč, Austrija) i INFORSEE (Danska). U sklopu projekta u travnju 2010. održana je regionalna konferencija u Skoplju kojoj je prisustvovalo više od 20 sudionika iz regije, a od 12. do 16. srpnja 2010. godine na otoku Šolti organizirali smo seminar "Potencijali održivih oblika energije u regiji" s gotovo 30 sudionika. Na seminaru su sudionici napravili dva radna plana (jedan za energetiku, a drugi za transport) u kojima se planira niz zajedničkih aktivnosti putem suradnje među regionalnim udrugama. Ova aktivnost je doprinijela i razvoju regionalne mreže SEE.NET, koja je unutar ovog projekta uspostavljena u travnju 2010. godine. Osim toga, izradili smo brošuru u kojoj na šesnaest stranica analiziramo zagrebački prometni sustav te dajemo preporuke za poboljšanje trenutne situacije te započeli izradu izložbe i letka o gradskom prometu, koje ćemo predstaviti građanima na glavnim gradskim trgovima u četiri hrvatska grada.

Međunarodna suradnja ojačana je i pristupom u najveću europsku mrežu ekoloških udruga koje se bave prometnom problematikom Transport & Environment u travnju 2009.

Redovito sudjelujemo u obilježavanju Dana bez automobila i Europskog tjedna mobilnosti, te tim povodom organiziramo izložbe, prosvjedne performanse i stručne tribine.

Povodom obilježavanja Dana bez automobila 22. rujna 2010. aktivisti Zelene akcije ispred Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet održali su prosvjedni performans kojim su zahtijevali da Ured napokon pokrene proces izrade Strategije prometnog razvoja Grada Zagreba

program urbanizam

Počeci Urbanističkog programa sežu u 2006. godinu kada su se, povećanim angažmanom Zelene akcije na pitanjima prometnog planiranja koja je dio prostornog planiranja te kroz suradnju s inicijativom Pravo na grad, pitanja urbanizma nužno nametnula kao tema te je 2007. osnovan Urbanistički savjet Zelene akcije. Savjet je danas temelj Urbanističkog programa čiji je glavni cilj informiranje građana o pravima sudjelovanja u donošenju urbanističkih odluka te podrška lokalnim inicijativama širom Hrvatske u ostvarivanju tog prava. Urbanistički savjet ima oko 25 članova (arhitekata, urbanista, povjesničara umjetnosti, sociologa te prometnih stručnjaka) koji se sastaju u pravilu jednom do dva puta mjesečno, a posao obavljaju volonterski.

Glavninu aktivnosti programa činile su kampanje protiv izgradnje u bloku Cvjetni trg u suradnji s inicijativom Pravo na grad, za koje je Savjet, primjerice, izradio stručne analize Detaljnog plana uređenja bloka Cvjetni trg, Preobraženska, Ilica, Gundulićeva i Varšavska ulica te dao primjedbe na izmjene Generalnog urbanističkog plana 2009. godine. Stručnu pomoć Urbanistički savjet pružao je i drugim građanskima inicijativama iz Zagreba, ali i drugih dijelova Hrvatske, koje su se nakon konzultacija uključile u proces rješavanja pojedinih urbanističkih problema. Pored ovih aktivnosti, u 2010. godini je glavna aktivnost Savjeta bila priprema publikacije o institucionalnim pretpostavkama prostornog planiranja i sudjelovanja javnosti u donošenju odluka, s ciljem stvaranja održivog i kvalitetnog razvoja grada, a započeta je i opsežna rasprava o dvanaest (po našem mišljenju) ključnih tema za razvoj Zagreba putem organizacije tematskih sastanaka. Također su organizirane tribine i predavanja stručnjaka uključenih u rad Savjeta.

Voditelji programa i koordinatori Savjeta:
Vera Petrinjak-Šimek (do 2009. godine)
Bernard Ivčić (od 2009. godine)

Brošura "Grad kakvog želimo", tiskana krajem 2008. godine, donosi stručni tekst koji na sažet i konkretan način daje pregled svih problema u postojećem načinu „razvoja“ grada te nudi rješenja za takvu situaciju. Brošura je široj javnosti predstavljena na okruglom stolu održanom u Zagrebu 29. travnja 2009.

Re-use centar Vrbovec zamišljen je kao mjesto na koje građani mogu donijeti sve svoje stare stvari – odjeću, obuću, namještaj, tehniku, odakle se ona servisira i proslijeđuje dalje ljudima slabijeg imovinskog stanja te se na taj način smanjenje količina otpada

program gospodarenja otpadom

Program gospodarenja otpadom razvio se iz Programa nadzora investicija i fondova u kojem se, između ostalog, pratilo i projekte gospodarenja otpadom čiji su potencijalni investitori međunarodne financijske institucije i fondovi. Kao samostalan program postoji od 2008. godine, a ciljevi su mu promoviranje i edukacija o održivom gospodarenju otpadom. Tako je 2008. godine obilježavanje Dana planeta Zemlje Zelena akcija posvetila gospodarenju otpadom, pri čemu se građanima pokušao približiti problem postojećeg sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj, kao i moguća rješenja, s posebnim naglaskom na smanjenje količine otpada. Okrugli stol pod nazivom "Izrada Plana gospodarenja otpadom Grada Zagreba" održan je 22. 4. 2008.

Provođenje projekta **Smanjenje potrošnje i načini života**, u okviru programa Europa za građane Europske komisije, započelo je akcijom na Dan bez kupovine koji se diljem svijeta obilježava 29. studenog, kada su aktivisti Zelene akcije i kolektiva Hrana, a ne oružje! pozvali građane da se suzdrže od kupovine barem na jedan dan, čime se željela podići svijest javnosti o učincima konsumerizma na okoliš i ljude. Nositelj ovog projekta, koji je trajao do 2009. bila je talijanska kooperativa Coop. sociale Insieme Vicenza, a partneri su neprofitna tvrtka ÖKO service Graz (Austrija) i Zelena akcija. U okviru programa, a u suradnji s VUM-om (Vrbovečka udruga mladih) pokrenut je Re-use centar Vrbovec. Za ovaj projekt dobili smo *GOLDEN star award* nagradu Europske komisije. Od ukupno osam nagrada koliko je uručeno inicijativama iz programa Europe for citizenship ovaj projekt je jedan od dva koji su nagradu dobili iz područja projekata civilnog društva.

Projekt **Razvoj alternativnih scenarija gospodarenja otpadom u Gradu Vrbovcu** provodili smo u suradnji s općinom Vrbovec 2009. i 2010. godine, a financirala ga je Fondation pour une Terra Humaine. Ovaj pilot-projekt održivog gospodarenja otpadom temeljio se na promociji alternativnog načina prikupljanja otpada metodom "od vrata do vrata", što znači da građani već u samom kućanstvu odvajaju svoj otpad. Taj se sustav, uz povećan broj zelenih otoka, pokazao kao najbolji sustav pravilnog i održivog gospodarenja otpada u Europi i svijetu. Projekt je proveden u suradnji s Vrbovečkom udrugom mladih, komunalnim poduzećem Komunalac Vrbovec i Savjetom mladih Grada Vrbovca. U sklopu projekta 17. siječnja 2009. u Vrbovcu održana je radionica o javno-privatnim partnerstvima u sektoru gospodarenja otpadom kojoj je prisustvovalo dvadeset aktivista, a govorilo je pet stručnjaka iz Hrvatske. Raspravljalo se o Planu i Strategiji gospodarenja otpadom RH, te je zaključeno kako do problema dolazi pri izradi lokalnih planova gospodarenja otpadom, odnosno u primjeni u praksi, najčešće zbog nedostatka ljudskih resursa, neambicioznosti i nezainteresiranosti lokalnih vlasti. Održano je i više sastanaka s nad-

Voditelj programa: **Marijan Galović**
Asistentica: **Tihana Tarandek Galović**

ležnim tijelima javne vlasti u Vrbovcu, radionica za građane, sortiranje otpada, prikupljanje otpada i ispitivanje stavova javnosti o mogućnosti nastavka ovakvog projekta. U projektu je sudjelovalo dvadeset kućanstva, te je u razdoblju od siječnja do travnja 2010. odvojeno prikupljeno više od šesto 80-litarskih vrećica reciklanata, odnosno oko pola tone papira, te približno oko sto kilograma stakla, plastike i željeza.

Rezultati projekta kao i ispitivanja kvalitete usluge sumirani su u studiji Razvoj gospodarenja otpadom u Gradu Vrbovcu koja je prezentirana na međunarodnom simpoziju gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu, te objavljena u zborniku radova simpozija. Kao dodatak projektu, međunarodna organizacija IPEN (International POPs Elimination Network) financirala je izradu akcijskog plana za otpad za Grad Vrbovec čiji je završetak planiran za 2011. U sklopu programa održana su predavanja u Vrbovcu, Labinu, Sesvetama, Zagrebu, Dugom Selu, Beogradu, Slatini, Zadru i Križevcima.

Projekt **Dokazani poliklorirani bifenili – pepeo još uvijek stoji kraj PUTO-a** koji je financirao International POPs Elimination Network provodili smo tijekom 2009. godine. Prva od aktivnosti u sklopu projekta bila je prikupljanje i arhiviranje dokumentacije o bivšoj zagrebačkoj spalionici opasnog otpada PUTO. Nakon što su materijali prikupljeni izrađen je trominutni aktivistički videouradak s ciljem podsjećanja na tu svojevrsnu tragediju po zagrebački okoliš. Videouradak je distribuiran među nevladinim organizacijama, a doživio je i televizijsku premijeru na Otvorenoj televiziji. U sklopu projekta, 11.3.2009. aktivisti Zelene akcije održali su akciju ispred Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva tražeći rješenje za problem zbrinjavanja otpadnih boja i lakova iz kućanstava.

U suradnji s Programom razvoja prava okoliša 2010. godine komentirali smo Nacrt pravilnika o gospodarenju ambalažom i ambalažnim otpadom, čije je objavljivanje bilo predviđeno za početak 2011. godine. Također smo izradili Prijedlog inteligentnog sustava gospodarenja otpada za Grad Zagreb, čije je objavljivanje bilo predviđeno za prvi kvartal 2011. godine.

Pored ovih aktivnosti, redovito sudjelujemo na okruglim stolovima, konferencijama i u drugim aktivnostima vezanima za problematiku otpada, a voditelj programa gospodarenja otpadom 2010. godine izabran je za člana komisije za izradu strateške procjene utjecaja na okoliš plana gospodarenja otpadom za Grad Zagreb.

Aktivistički video o zagrebačkoj spalionici PUTO dostupan je i na: <http://www.youtube.com/watch?v=GUjE3iX6IIQ>

Akcija održana 21. veljače 2008. u suradnji s udrugom UZOR iz Resnika, odnosno inicijativom SOS Općina Gradec

bankwatch – program nadzora investicija i fondova

Program nadzora investicija i fondova Zelene akcije nadgleda aktivnosti međunarodnih financijskih institucija (MFI) i fondova EU u Hrvatskoj koji imaju ogromnu novčanu, a time i političku moć te ulažu novac u velik broj različitih projekata, uključujući promet, komunalnu infrastrukturu, rudarenje i poljoprivredne kompanije. Dio je šireg spektra aktivnosti CEE Bankwatch Network (www.bankwatch.org), mreže nevladinih udruga iz središnje i istočne Europe i zemalja bivšeg SSSR-a, a kao program Zelene akcije djeluje od 2005. godine, iako su neke aktivnosti pokrenute i prije.

Kako su Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) i Europska investicijska banka (EIB) potencijalni ulagači u izgradnju postrojenja za termičku obradu otpada u gradu Zagrebu, intenzivna **kampanja protiv izgradnje Zagrebačke spalionice otpada**, koja se provodi

la još od 2005. godine, bila je predmet interesa programa i tijekom posljednje tri godine. Nakon što su mediji 2007. godine otkrili postojanje oko 200 vreća s nezbrinutim toksičnim otpadom preostalim nakon što je spalionica izgorjela 2002. godine, pojačali smo aktivnosti te 21. veljače 2008. održali prosvjednu akciju Nikad više PUTO ispred zgrade MZOPUG-a kojom smo upozorili Ministarstvo na potrebu zbrinjavanja 250 tona toksičnog pepela te još jednu akciju 2. travnja 2008. u Resniku. Ministarstvo je ubrzo reagiralo te je tijekom prve polovice 2008. godine pepeo u velikom dijelu zbrinut. No, unatoč kampanji koja je upozoravala na opasnosti od izgradnje nove spalionice te predlagala alternativna rješenja, gradonačelnik Zagreba u više je navrata izjavio kako spalionica nema alternativu, te smo, zajedno s Udrugom za zaštitu okoliša Resnik – UZOR održali još jednu prosvjednu akciju ispred Gradskog poglavarstva 11. rujna 2008. U studenom 2008. izgradnja spalionice odgođena je do ulaska Hrvatske u Europsku uniju, djelomično zbog nedostatka sredstava, a djelomično zbog pritiska javnosti te se kampanja provodi smanjenim intenzitetom, prateći razvoj događaja. U siječnju 2010. godine tužba Zelene

Koordinator programa:
Marijan Galović
Asistentica:
Tihana Tarandek Galović

Šezdeset aktivista Zelene akcije i UZOR-a održalo je 11. rujna 2008. akciju ispred Gradskog poglavarstva kojom su željeli skrenuti pozornost na moguće alternative spalionici otpada

akcije Upravnom sudu zbog povrede procedure prilikom usvajanja Studije utjecaja na okoliš podnijeta 2006. godine odbačena je iz trivijalnih razloga te je Zelena akcija stoga u ožujku 2010. godine podnijela tužbu Ustavnom sudu, od kojeg se očekuje ukidanje rješenja Upravnog suda, ukidanje rješenja o usvajanju Studije utjecaja na okoliš, a slijedom čega će čitav postupak Procjene utjecaja na okoliš za Zagrebačku spalionicu otpada započeti iznova.

Zelena akcija je bila domaćinom 20 članova nevladinih organizacija koji su 13. 5. – 16. 5. 2010. prisustvovali Godišnjoj skupštini Europske banke za obnovu i razvoj u Zagrebu, na kojoj smo imali i dva kratka izlaganja. U 2010. godini smo pripremili i poslali komentare na Studiju utjecaja na okoliš za postrojenje za proizvodnju PVC plastike na otoku Krku koje traži financiranje od Europske investicijske banke (EIB) te komentare na nacrt Nacionalne

strategije za investiranje u Hrvatskoj Europske banke za obnovu i razvoj u Hrvatskoj koju smo uspjeli izmijeniti na nekoliko ključnih mjesta naglasivši dodatno nužnost ulaganja u obnovljive izvore energije te jačanje uloga civilnog društva. Također smo iznijeli mišljenje i prijedloge za sadržaj strateške studije o značajnom utjecaju na okoliš Operativnog programa - IPA za okoliš te izradili Analizu i komentare na projekt CGO Mariščina koji treba financirati EBRD na temelju čega je zatražena izrada nove studije utjecaja na okoliš.

Na prosvjednoj akciji održanoj 14.9.2009. na Trgu bana Jelačića aktivisti Zelene akcije kritizirali su nacrt zagrebačkog Plana gospodarenja otpadom, u kojem se planira skupa, ekološki štetna i nepotrebna spalionica komunalnog otpada

program razvoja prava okoliša

Iako je Zelena akcija komentirala zakonske prijedloge kroz svoje tematske programe od svog osnutka, počeci samostalnog Programa razvoja prava okoliša vežu se uz projekt **Dobro upravljanje i vladavina prava u politici zaštite okoliša Republike Hrvatske** koji je u suradnji s udrugama Sunce iz Splita i Zelena Istra iz Pule provoden od svibnja 2006. do svibnja 2008. Glavni cilj ovog projekta bio je osigurati građanima besplatnu pravnu pomoć u zaštiti okoliša i očuvanju prirode izravno, kao i educiranjem hrvatskih pravnika i nevladinih udruga. Tijekom trajanja projekta projektni tim i angažirani pravници analizirali su zakonske prijedloge vezane uz okoliš, a naročito propise vezane uz sudjelovanje javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš, što je važno jer upravo kroz javne uvide i rasprave Studija utjecaja na okoliš građani imaju mogućnost utjecati na zaustavljanje ili preoblikovanje projekata štetnih za okoliš i zdravlje. U ožujku 2008. u Zagrebu je održan drugi edukacijski seminar za članove Zelenog foruma kojem je prisustvovalo 42 sudionika iz 22 nevladine udruge te zainteresiranih pravnika. Komentirali smo prijedloge amandmana na Zakon o otpadu, Kodeks dobre suradnje za konzultiranje između civilnog društva i vlasti te izradili tri verzije informacijskog spota različitog trajanja za promoviranje prava okoliša i pravne pomoći. Također je izrađena brošura "Pravo zaštite okoliša u Hrvatskoj i sudjelovanje javnosti". Jedan od najvažnijih elementa projekta bila je izravna pravna pomoć građanima oko problema koje su nam prijavljivali na Zeleni telefon te pravna podrška drugim programima, što je, uz praćenje legistative, postalo temelj novoosnovanog Programa.

Nastavili smo suradnju s Unabhängiges Institut für Umweltfragen (UFU) iz Berlina, započetu 2007. godine na nizu manjih projekata. Zajedno s Programom održivog gospodarenja otpadom od 2007. godine provodili smo projekt **Razvoj građanskih prava u Hrvatskoj na području otpada**. Cilj programa bio je građanima i udrugama predstaviti osnovne pojmove iz područja otpada te različite tehnike gospodarenja otpadom kao i cjelokupnu problematiku iz tog područja. U sklopu programa 30. – 31. svibnja 2008. održali smo seminar o planiranju gospodarenja otpadom te provođenju studija za procjenu utjecaja na okoliš.

U prosincu 2009. Zelena akcija je započela s provedbom projekta **Akademija za održivi razvoj** uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a radi se o izvaninstitucionalnom multidisciplinarnom obrazovanju studenata o konceptu održivog razvoja. Održano je više predavanja, a polaznici edukacije u travnju 2010. godine uz stručno su vodstvo posjetili Reciklirano imanje u Vukomeriću.

Voditeljica programa:
Željka Leljak Gracin

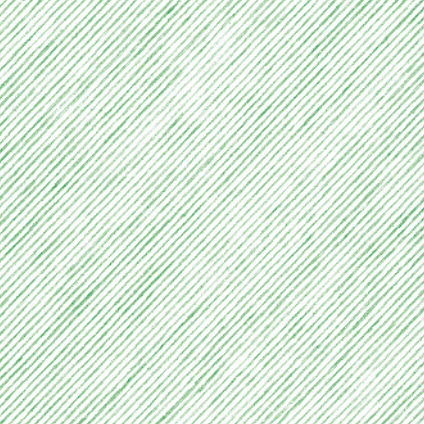

Brošura "Pravo zaštite okoliša" u Hrvatskoj i sudjelovanje javnosti izrađena je 2008. godine u okviru projekta **Dobro upravljanje i vladavina prava u politici zaštite okoliša RH** i prva je takva publikacija u RH koja opsežno objašnjava temu prava okoliša

Pravno savjetovanje građana najvažnija je aktivnost u okviru koje je građanima, nevladinim organizacijama kao i raznim državnim institucijama, svakodnevno dostupna besplatna pravna pomoć u raznim pitanjima zaštite okoliša, a najčešće su to pitanja vezana za razne postupke sudjelovanja javnosti u odlučivanju o pitanjima okoliša, pristupa informacijama vezanim za okoliš.

U sklopu Akademije za održivi razvoj u ožujku 2010. godine održan je 1,5-dnevni seminar s predavačima/stručnjacima iz različitih područja relevantnih za održivi razvoj kojem je prisustvovalo dvadesetak sudionika

Info-centar Zelene akcije nalazi se u pri-
zemlju zgrade u Frankopanskoj 1 i otvo-
ren je za građane svakog radnog dana od
10:00 do 17:00.

info-centar zelene akcije

Info-centar Zelene akcije počeo je s radom 2008. godine, a svečano je otvoren u listopadu te godine. Osnovni mu je cilj veće uključivanje javnosti u zaštitu okoliša, odnosno **direktno informiranje građana** kroz posjete, upite telefonom i e-mailom. Od početka rada do kraja 2010. godine imali smo gotovo 900 posjeta građana koji su dolazili sa željom da se učlane, uključe u rad ili saznaju kako mogu podržati rad Zelene akcije, prijave pojedine

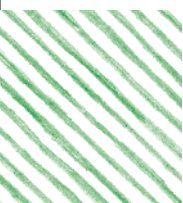
slučajeve zagađenja okoliša, raspitaju se o nekim tehničkim pitanjima (poput mogućnosti ugradnje solarnih kolektora na njihovu kuću) do jednostavnog izražavanja podrške. Sve posjetioce Info-centra nastojalo se pobliže upoznati s radom Zelene akcije te ih opskrbiti tiskanim materijalima Zelene akcije ili drugih organizacija. Česti posjetitelji Info-centra bili su studenti u potrazi za informacijama, odnosno literaturom vezanom uz neko specifično područje zaštite okoliša koje se tiče njihova studija. Od početka 2009. godine sve telefonske pozive Zelenoj akciji prvo preuzima voditelj Info-centra, koji je upućen u osnovne informacije vezane uz rad pojedinih programa, te po potrebi preusmjerava pozive drugim zaposlenicima, čime se postiglo njihovo rasterećenje. U dvije godine telefonski je odgovoreno na nešto više od 1100 upita tematski sličnih onima koje su postavljali posjetitelji, a odgovoreno je i na 203 upita e-mailom.

Drugo važno područje djelatnosti Info-centra je organizacija **predavanja, videoprojekcija, okruglih stolova, radionica i ostalih edukacijskih programa**, a sva su ova događanja besplatno dostupna svim zainteresiranim građanima. Ova događanja su organizirana u sklopu niza projekata, kao što je na primjer **Implementacija Arhuške konvencije i osnaživanje nevladinih udruga u praćenju i implementaciji politika i standarda EU u procesu pridruživanja EU** (28. 6. 2007. - 28. 12. 2008.) u sklopu kojeg smo pripremili sedam mišljenja o raznim temama zaštite okoliša, održali niz predavanja i okruglih stolova o tim temama.

~ ~ ~

Info-centar je domaćin brojnih predavanja, filmskih projekcija i praktičnih radionica koje su besplatne i otvorene za javnost

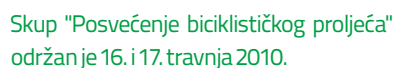
U dvije godine je održano je 51 događanje na kojima je zabilježeno više od 1900 posjeta građana. Velik dio tih događanja u Info-centru organizirali smo u suradnji s drugim programima Zelene akcije. Info-centar je tako postao platforma koja pomaže drugim programima Zelene akcije da dopru do šire publike i ostvare direktan kontakt s građanima. Od održanih događanja valjalo bi izdvojiti niz predavanja i okruglih stolova o utjecaju pridruživanja EU na zaštitu okoliša u Hrvatskoj koji su održani u sklopu projekta Što članstvo u Europskoj uniji znači za hrvatski okoliš, predavanja održana u sklopu jesenskih ekoseminara te izlaganja održana u sklopu konferencije "Posvećenje biciklističkog proljeća" (uz brojna samostalna predavanja koja nisu bila dio većih programskih cjelina). Od filmskih projekcija spomenut ćemo projekciju filma „Nepovratno“ o skupljačima ambalažnog otpada te projekciju nekoliko kraćih dokumentarnih filmova održanih u sklopu otvorenja Biciklopopravljaone. Održano je i više praktičnih radionica od kojih su najveću pažnju pobudile dvije radionice samogradnje kolektora za solarnu pripremu tople vode održane tijekom travnja i lipnja 2009. godine. Jedan od kolektora izrađen na lipanjskoj radionici zadržala je Zelena akcija i sada služi kao ogledni primjerak zainteresiranim posjetiocima Info-centra (kolektori izrađeni na radionicama koje su održavane prethodnih godina u pravilu su bili poklanjani drugim institucijama).

Volonteri Biciklopopravljaone dežuraju jednom tjedno kako bi građanima besplatno pomogli u popravljanju njihovih bicikala. Točno radno vrijeme biciklopopravljaone možete pronaći na blogu (<http://biciklopopravljaona.zelena-akcija.hr/>) ili Facebook stranici (<http://www.facebook.com/Biciklopopravljaona>)

od osnutka Zelene akcije prije gotovo dvadeset godina, a pretplaćeni smo i na najvažnije časopise s područja zaštite okoliša. Većina literature može se posuditi te je u dvije godine zabilježeno 320 posudbi knjiga i časopisa, a sva je literatura dostupna za korištenje u čitaonici.

Biciklopopravljaona je jedinstveni biciklistički servis koji djeluje u sklopu Info-centra Zelene akcije, a u kojem građani mogu besplatno, sami ili uz pomoć dežurnih volontera, popraviti svoj bicikl. Biciklopopravljaona je s radom počela u kolovozu 2009. godine. U njoj građani mogu pronaći specijalizirani biciklistički alat, a jednom tjedno i volontere koji su im spremni pomoći u popravljanju njihova bicikla. Korištenje alata i pomoć volontera su potpuno besplatni. Jedini uvjet koji se postavlja pred korisnike biciklopopravljaone je taj da u popravljanju svog bicikla moraju sami sudjelovati, za što nije potrebno prethodno znanje. Volonteri biciklopopravljaone rado će pomoći svima, pa i onima bez ikakvog predznanja, bitna je volja za učenjem i sudjelovanjem. Ciljevi Biciklopopravljaone su višestruki. Osim promocije biciklizma kao za okoliš prihvatljivog oblika transporta, naročito je važno osnaživanje građana koji uče kako da sami poprave svoj bicikl, te jačanje društvene solidarnosti kroz međusobno pomaganje (oni koji znaju popraviti bicikl besplatno pomažu onima koji ne znaju), a u Biciklopopravljaoni je moguće i donirati ili od nje na poklon dobiti rashodovane biciklističke dijelove. Doniranjem i ponovnim korištenjem starih biciklističkih dijelova prakticira se i jed-

Tony Anderson iz danskog European Permaculture Instituta održao je 1. lipnja 2009. predavanje o klimatskim promjenama i klimatskoj konferenciji u Kopenhagenu.

na vrsta reciklaže, dakle aktivnost s vrlo povoljnim utjecajem na okoliš. Biciklopopravljaona doprinosi i podizanju tehničke kulture građana, naročito mladih, a možemo očekivati da bi se kroz kontakt s biciklopopravljaonom njezini posjetitelji mogli zainteresirati i za druge aktivnosti Zelene akcije te zaštitu okoliša općenito. Do kraja 2010. zabilježeno je 523 posjeta građana Biciklopopravljaoni. Osim popravljjanja, Biciklopopravljaona se bavi i drugim oblicima promocije korištenja bicikla, te promišljanjem biciklizma iz najrazličitijih perspektiva. Tako je 16. i 17. travnja 2010. održan skup pod nazivom „Posvećenje biciklističkog proljeća“ na kojem je nastupilo dvanaest izlagača s temama koje se tiču različitih aspekata biciklizma i biciklističke kulture: bicikl u prometu (naročito o ekološkim aspektima uporabe bicikla u gradskom prometu i biciklističkoj prometnoj infrastrukturi), biciklizam u ruralnim područjima, bicikl u literaturi i filmu, a bilo je čak i pokušaja filozofskog tematiziranja bicikla i biciklizma.

foto: Goran Zec, 2010

zeleni telefon

Godišnji izvještaji Zelenog telefona s detaljnijim podacima i statistikama dostupni su na www.zelena-akcija.hr

Zeleni telefon je najstariji program Zelene akcije utemeljen 1992. godine kao servis za građane koji ovim putem prijavljuju komunalne i okolišne probleme uz zajamčenu anonimnost. Prijave dolaze ne samo iz Zagreba, već iz čitave Hrvatske, a poneke i iz inozemstva, a u devetnaest godina postojanja zaprimili smo ih oko 20.000. Većina prijava koje dobivamo odnosi se na probleme nepravilnog odlaganja otpada zbog nedovoljno funkcionalnog sustava reciklaže. Tako se, primjerice, stare boje i lakovi nakon performansa Zelene akcije održanog u ožujku 2009. ispred Ministarstva zaštite okoliša mogu zbrinuti u samo jednom reciklažnom dvorištu u Zagrebu i to u onom u Susedgradu. Također smo mišljenja da je organiziranje odvoza otpada (pogotovo krupnog otpada) nedostatno i da bi se trebao bolje i češće organizirati. Tradicionalno primamo i puno poziva zbog uništavanja zelenila te zagađenja zraka i vode te nepravilnog korištenja šuma. U proteklom razdoblju povećao se broj prijava vezanih uz gradnju, a posebice su bile brojne prijave građana zbog gradnje u Varšavskoj ulici i na Cvjetnom trgu. Pored telefonskih poziva, građani nam se često obraćaju i pismenim putem te e-mailom. Tijekom posljednje tri godine primili smo ukupno 4269 prijava, što je gotovo 120 prijava mjesečno, odnosno nešto manje od četiri prijave dnevno. Zaprimljene prijave rješavamo velikim dijelom telefonski, uhodanom procedurom s komunalnim redarstvima i nadležnim javnim poduzećima, dok se slučajevi za nadležne inspekcije prosjeđuju pismenim putem, pri čemu samo djelomično možemo biti zadovoljni njihovom reakcijom – bez obzira na pravo javnosti na informaciju, odgovoreno nam je na tek nešto više od 50% prijavljenih slučajeva. Po potrebi, angažiramo i pravnicu, informiramo medije i tematske programe Zelene akcije i u suradnji s Aktivističkom grupom organiziramo akcije.

Kao dio Mreže zelenih telefona, u čijem radu sudjeluje deset udruga, redovito smo sudjelovali na sastancima Mreže, informiranju medija i edukaciji članova. U okviru **projekta Širenje Mreže zelenih telefona**, u suradnji s drugim članicama Mreže zelenih telefona 2008. godine objavili smo Vodič za rad na Zelenom telefonu te Bilten zelenih telefona Hrvatske i Srbije, a također smo 2008. godine objavili i drugo, dopunjeno izdanje Zelenog adresara koji sadrži kontakt podatke institucija, službi i javnih ustanova nadležnih za zaštitu okoliša i prirode. Bilten ZT-a i dalje redovito izlazi mjesečno na četiri stranice i besplatno se dostavlja zainteresiranim građanima, nadležnim službama i medijima te objavljuje na web stranici www.zelena-akcija.hr. U Biltenu su opisani slučajevi koje su građani prijavljivali na Zeleni telefon kao i statistika razvrstana po kategorijama, a godišnje statistike objavljujemo u Godišnjem izvještaju Zelenog telefona.

Najveći izazov radu Zelenog telefona u njegovoj povijesti uslijedio je 2010. godine kada nam, iako predviđena u budžetu Grada Zagreba za 2010. godinu, nisu uplaćena sredstva za rad. Iako je kao službeno obrazloženje naveden nedostatak novca, smatramo to političkom odlukom, odnosno posljedicom provođenja kampanje Ne damo Varšavsku, te svojevrsnim pritiskom na rad Zelene akcije uopće. Ovime je doveden u pitanje sam opstanak Zelenog telefona, no unatoč tome uspjeli smo osigurati sredstva iz drugog izvora i nastaviti s radom. Krajem 2010. godine rebalansom Proračuna Grada Zagreba za 2010. Zelenom telefonu odobren je iznos od 150.000 kn, što je za 57% manje nego prethodnih godina.

Vodič za rad na zelenom telefonu

U Vodiču za rad na Zelenom telefonu vlastita iskustva i znanja stečena radom na Zelenom telefonu prenijeta su udrugama za zaštitu okoliša i prirode u Bosni i Hercegovini i Srbiji.

*Susjeda u zajedničkom podrumu ima kantu od 50 l punu opasne kiseline i ne želi platiti zbrinjavanje.
Iz postolarskog obrta pitaju kamo sa starim limenkama od ljepljivih.
Grad Zagreb trebao bi postaviti više stalaka za parkiranje bicikala.
U ulici Zelengaj gradi se nova kuća. Kanalizacija je sprovedena u šumu.
Iz dimnjaka Diokija svakodnevno izlazi gusti crni dim.*

Primjeri iz prakse

studeni 2007 — studeni 2008 – 1624 prijave
studeni 2008 — studeni 2009 – 1348 prijave
studeni 2009 — studeni 2010 – 1297 prijave

Važnost servisa za građane poput Zelenog telefona, koji je u doba svog nastanka bio pionirski projekt, posljednjih godina prepoznata je na široj razini, što je rezultiralo pokretanjem većeg broja uslužnih telefonskih brojeva na koje se građani mogu direktno obratiti kao npr: Flora-rtc za zbrinjavanje otpadnih elektroničkih i električnih uređaja, CIAK za zbrinjavanje salonit ploča, vodni čuvari i slično. Time se smanjuje pritisak na Zeleni telefon te omogućuje održanje kvalitete

Prijave građana primaju se na telefon 062/123-456, faks 01/481-22-25, e-mail zeleni-telefon-zg@net.hr, poštom na adresu p.p. 952, Frankopanska 1, 10001 Zagreb

Ljetni ekoseminar

Pored tradicionalnog Jesenskog ekoseminara, Zelena akcija povremeno organizira i Ljetni ekoseminar u obliku kampa u Solarnoj akademiji na Šolti. Za razliku od jesenskog seminara, koji je namijenjen „početnicima“ u ekoaktivizmu i otvoren je za građanstvo, ljetni kamp je namijenjen aktivistima koji su već pohađali Jesenski ekoseminar i imaju iskustva u sudjelovanju i organiziranju direktnih akcija.

Od 19. srpnja do 2. kolovoza 2008. održan je Ljetni ekoseminar za 20 aktivista Zelene akcije. Kao rezultat suradnje između UZOR-a, SOS Gradeca i aktivističke grupe Zelene akcije, ishod seminara je bio jednogodišnji plan za kampanju protiv gradnje spalionice otpada u Zagrebu.

Na Ljetnom ekoseminaru održanom od 19. srpnja do 2. kolovoza 2009. godine sudjelovale su 23 osobe. Seminar je bio podijeljen na dva dijela – prvi je bio edukacija o planiranju kampanja i kreiranje kampanje protiv zagrebačke spalionice otpada, a drugi je bio trening aktivista o taktikama za kampanje koji su vodili stručnjaci iz udruge Global 2000 / Friends of the Earth Austria.

obilježavanje dana planeta zemlje

Dan planeta Zemlje obilježava se u svijetu od 22. travnja 1970. godine, a Zelena akcija ga obilježava od 1995. godine. Svake godine odabiremo jednu prioritetnu okolišnu temu. Tako je 2008. odabrana tema održivog gospodarenja otpadom pri čemu se građanima pokušao približiti problem postojećeg sustava gospodarenja otpada te moguća rješenja, s posebnim naglaskom na smanjenje količine otpada. Održana je konferencija za tisak, javno predavanje, ekotržnica, okrugli stol i projekcija filma „Story of Stuff“. U 2009. godini posvetili smo se gorućoj temi - Zakonu o igralištima za golf - pod geslom „Zaustavimo otimačinu naših šuma i polja“ te, pored akcije ispred Golf&Country Cluba, na Zrinjercu organizirali ekotržnicu s info-pultom za građane i izložbu posvećenu ovoj temi. Kako su Ujedinjeni narodi proglasili 2010. godinu međunarodnom godinom bioraznolikosti i mi smo te godine izabrali ovu temu i na Dan planeta Zemlje održali predavanje i okrugli stol.

U sklopu obilježavanja Dana planeta Zemlje 2009. godine postavili smo izložbu i održali performans na temu golf-igrališta na Zrinjercu, a o ovoj problematici informirali građane u neposrednom kontaktu

obilježavanje dana bez automobila i europskog tjedna mobilnosti

U sklopu redovitog obilježavanja Europskog tjedna mobilnosti 22. 9. 2009. održali smo performans „Zaštitimo pješačke zone” kojim smo željeli istaknuti važnost pješačkih zona te upozoriti kako treba ograničiti automobilski promet u gradskom središtu

Dan bez automobila obilježava se 22. rujna u čitavom svijetu od 2001. godine, dok se, počevši od 2002., Europski tjedan mobilnosti organizira od 16. do 22. rujna i posvećen je održivom kretanju te danas u njegovu obilježavanju sudjeluje više od 2000 europskih gradova. Zelena akcija tim povodom redovito organizira predavanja, okrugle stolove, akcije i druge aktivnosti.

Slučaj „Boje i lakovi“

Prosvjednom akcijom 12. ožujka 2009. ispred Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva željeli smo ukazati na nelogičnost u sustavu u kojem je odlaganje boja i lakova kao opasnog otpada s ostalim otpadom kažnjivo, no većina građana širom Hrvatske ih ne može donijeti u reciklažna dvorišta jer ih ona ne žele primiti. Time se građane zapravo potiče da boje i lakove odlažu zajedno s komunalnim otpadom na odlagališta ili, još gore, bacaju u okoliš. Potaknuti velikim brojem prijava na Zeleni telefon, Zelena akcija je počela privremeno preuzimati otpadne boje i lakove od građana te ih privremeno skladištiti u svom prostoru. Na dan akcije od prikupljene smo ambalaže oblikovali upitnik ispred zgrade Ministarstva i zatražili hitno i sustavno rješavanje ovog problema. U roku od nekoliko dana nekoliko reciklažnih dvorišta počelo je prikupljati ambalažu od boja i lakova od građana. No, iako je ambalaža ispred Ministarstva stajala tek nekoliko sati, nakon čega je propisno zbrinuta, Ministarstvo je pokrenulo prekršajni postupak protiv Zelene akcije u kojem se ovaj slučaj interpretira kao odlaganje opasnog otpada u okoliš, zbog čega je Zelenoj akciji prijetila kazna u iznosu od 350.000 do 800.000 kuna, čime bi se dovela u pitanje mogućnost daljnjeg djelovanja i očito je to bio oblik pritiska na naš rad. Prekršajni sud je u svibnju 2010. Zelenu akciju oslobodio optužbi.

aktivistička grupa

Aktivistička grupa jedan je od temelja djelovanja Zelene akcije, a ima dva osnovna cilja: pružanje podrške kampanjama i programima putem organizacije i provedbe prosvjeda i akcija te edukaciju aktivista, posebice studenata, kako bi ih se osnažilo za pokretanje inicijativa za očuvanje okoliša u svojoj sredini. Sudjelovanje u radu aktivističke grupe temelji se na volontarizmu, stoga broj članova varira. Zbog velike vidljivosti kampanje Ne damo Varšavsku i kampanje za ukidanje Zakona o golfu, broj članova je u protekle tri godine narastao i u 2010. iznosio 50-ak volontera. Aktivnu jezgru čine članovi koji se okupljaju na tjednim sastancima na kojima se planiraju i organiziraju akcije te razmjenjuju informacije, a sastanke obogaćujemo dodatnim programom; projekcijama, prezentacijama i edukacijskim sadržajima. Tijekom posljednje tri godine održano je 70-ak akcija. Aktivistička grupa, u suradnji s drugim programima, također sudjeluje u organizaciji Jesenskog ekoseminara, ljetnih kampova, obilježavanju Dana planeta Zemlje i Tjedna mobilnosti te drugim aktivnostima Zelene akcije. Aktivisti Zelene akcije sudjelovali su na Konferenciji o klimatskim promjenama UN-a u Poznanu u prosincu 2008., Bonnu u lipnju 2009., Barceloni u studenom 2009., u Kopenhagenu u prosincu 2009., Cancunu u studenom 2010.

Koordinator aktivističke grupe:
Luka Tomac

Povodom godišnje skupštine dioničara Ine 13. svibnja 2008. aktivisti su dijelili prigodne letke u kojima se od Ine traži da smanji zagađivanje, a velikim transparentom kritizirali Ininu kampanju kojom se ona predstavlja kao tvrtka koja „uči od prirode“

U okviru kampanje *Ne damo Varšavsku* 13. studenog 2008. okupilo se oko 500 prosvjednika koji su formirali kolonu koja je okružila zgradu Gradskog poglavarstva, a tijekom akcije je upućeno 100-tinjak dopisa sa zahtjevom za obustavu izdavanja dozvole za izgradnju rampe u Varšavskoj i poništenje izmjena GUP-a iz 2007. godine

Uoči službenog otvaranja Konferencije zdravih gradova u Zagrebu 14. listopada 2008., desetak aktivista Zelene akcije i udruge SOS općina Gradec upozorilo je javnost i sudionike konferencije kako Zagreb nije i neće biti zdrav grad sve dok se ne počnu sustavno rješavati glavni okolišni problemi koji štetno utječu na zdravlje građana, a posebno su izdvojeni problemi prometnog zagušenja, smanjenja zelenih površina u gradu, kao i smanjenje područja Parka prirode Medvednica, ugrožavanje pitke vode i potencijalnu spalionicu otpada.

Aktivisti Zelene akcije uručili su 14. travnja 2010. Vladi RH četiri razglednice s natpisom "Pozdrav sa zadnje rupe!", koje su građani potpisivali u Zagrebu, Splitu, Dubrovniku i Puli tijekom zajedničkih akcija u proljeće 2009. godine. Na razglednicama su građani ostavljali potpise za ukidanje Zakona o igralištima za golf te poruke namijenjene Vladi RH i Hrvatskom Saboru!

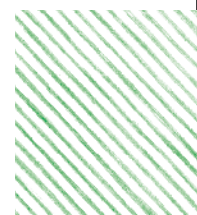
Povodom podnošenja Prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igralištima za golf ispred Ustavnog suda 7. listopada 2010. održana je jedna od brojnih akcija u sklopu kampanje protiv ovog Zakona

Aktivisti Zelene akcije skupljali su 10. studenog 2010. potpise građana za peticiju kojom se zahtijeva da korporacije registrirane u Europskoj uniji i u poslovanju izvan EU poštuju visoke standarde u zaštiti okoliša i ljudskih prava

Tridesetak aktivista Zelene akcije sudjelovalo je u velikoj prosvjednoj povorci i manjim akcijama u Kopenhagenu 12.12.2009. povodom održavanja Klimatske konferencije UN-a. Zajedno sa 5000 aktivista Friends of the Earth International iz više od 40 zemalja, obučeni u plave kabanice, kao veliki val poplavili su ulice Kopenhagena zahtijevajući hitno smanjenje emisija CO₂ i klimatsku i socijalnu pravdu. Konferencija je bila izrazito neuspješna i odluka o novom globalnom protokolu za borbu protiv klimatskih promjena je još jednom odgođena za iduću godinu. Ulicama Kopenhagena u zajedničkoj povorci tog dana šetalo je više od 100.000 ljudi

Na prosvjednoj akciji održanoj 8. prosinca 2009. ispred MVPEI tražilo se usvajanje ambicioznijih ciljeva za smanjenje stakleničkih plinova u Hrvatskoj

Ispred Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva 24. 8. 2009. aktivisti su zahtijevali izmjenu Prijedloga strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske

Povodom Godišnje skupštine EBRD-a u Zagrebu na kojoj sudjeluju kao predstavnici nevladinih udruga, aktivisti su 15. svibnja 2010. održali performans kojim su upozorili građane na štetne investicije Europske banke za obnovu i razvoj koje potiču eksploataciju i korištenje ugljena kao energenta, što nije u skladu sa strateškim ciljem Banke - borbom protiv klimatskih promjena. Obučeni u rudarske kostime, aktivisti su simbolično „ispustili“ 50 crnih balona s natpisom CO₂

Aktivisti Zelene akcije sudjelovali su u blokadi Varšavske ulice koja je trajala više od mjesec dana, a u tu svrhu postavljeni su i šatori

Zelena akcija

kampanja pravo na grad

Zelena akcija je partnersku suradnju s inicijativom Pravo na grad koja je sastavljena od nekoliko udruga i mreža udruga (Zagreb – kulturni kapital Europe 3000, Mreža mladih Hrvatske, Savez udruga Klubtura, Autonomni kulturni centar, Multimedijalni institut) započela krajem 2006. godine pota-

knuta problemima devastacije donjogradskih blokova, odnosno izgradnje trgovačkog centra na Cvjetnom trgu. Aktivnosti iz tog razdoblja nastavljene su i tijekom protekle tri godine. Nakon pokretanja procesa Gradskog poglavarstva za odobrenje Detaljnog urbanističkog plana početkom 2008. godine, kojim se dozvoljava izgradnja u kapacitetima predviđenim projektom Hoto grupe te izgradnja ulazno-izlazne rampe iz Varšavske ulice intenzivirale su se aktivnosti koje će prerasti u **kampanju Ne damo Varšavsku**. Aktivisti Zelene akcije i Prava na grad 18. siječnja 2008. izveli su u Varšavskoj ulici akciju kojom je simbolički prikazana sporna rampa te pozvali građane na veliki prosvjed koji je održan 26. siječnja 2008. Unatoč najavama o odustajanju od projekta, u rujnu 2008. započinju radovi u bloku na Cvjetnom trgu rušenjem stare tiskare u trenutku kada dozvola još nije bila pravomoćna, te kina Zagreb u studenom. Nakon što nadležne institucije nisu reagirale na prijave podnesene u nekoliko navrata, uslijedila je prosvjedna akcija ispred Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva 7. studenog u kojoj su aktivisti omotali zgradu Ministarstva žutom trakom s natpisom „mjesto zločina“, a 13. studenog 2008. više od 500 aktivista Zelene akcije i Prava na grad sudjelovalo je u podnošenju zahtjeva Gradskom po-

Između 4000 i 5000 građana okupilo se na prosvjedu u Varšavskoj 26. siječnja 2008. s jasnom porukom – odustanite od projekta na Cvjetnom trgu. Veliki odaziv građana kampanji je donio medijsku pozornost te dodatni angažman javnosti oko ove teme

Šezdesetak aktivista Zelene akcije i Prava na grad zaustavilo je 22. siječnja 2010. radove u pješačkoj zoni u Varšavskoj. Aktivisti su se popeli na drveće, ušli u kaveze postavljene oko drveća te cijevima blokirali rušenje drveća

foto: Ana Markić

Unatoč snježnoj mećavi, na prosvjedu održanom 10. veljače okupilo se oko 4000 građana, koji su tražili obustavu radova u Varšavskoj. Tom prilikom postavljena je i drvena skulptura Trojanskog konja visoka pet, a dugačka sedam metara kojom se htjelo simbolički poručiti kako gradske vlasti podmeću privatni interes pod javni. Skulpturu je tijekom sljedeće noći uništila interventna policija te uklonila postavljene kontejnere. Pritom je uhićeno 23 aktivista koji su pružali pasivni otpor, a protiv četvero je pokrenut prekršajni postupak

glavarstvu za obustavu izdavanja dozvole za izgradnju rampe u Varšavskoj i poništenje izmjena GUP-a iz 2007. Radovi su nastavljeni, temeljem odluke Grada Zagreba, no ograđivanje i početak kopanja Varšavske je spriječeno akcijom 22. siječnja 2010., kad su aktivisti fizički spriječili rušenje stabala u Varšavskoj ulici. Investitor je privremeno odustao od radova u Varšavskoj dok se ne okonča žalbeni postupak stanara bloka. Početkom veljače, uoči isteka roka za žalbe, započela su stalna dežurstva građana okupljenih u „Živi zid za Varšavsku“. Postavljena su dva kontejnera u kojima su se mogle dobiti informacije te priključiti prosvjedu. 10. veljače održan je masovni prosvjed građana. Dotad nezabilježena akcija interventne policije ovakve vrste koja je uslijedila sljedeće noći, pri čemu je uhićeno 23 aktivista, kampanji je donijela golemu medijsku pozornost i izvan granice Hrvatske te podršku javnosti. Stoga je je istraživanje javnog mišljenja o građevinskim radovima u Varšavskoj i politici koju provodi gradonačelnik Bandić koje je proveo GfK pokazalo, među ostalim, da se 75% građana Zagreba protivi ustupanju Varšavske za potrebe projekta „Cvjetni“. Preko 600 aktivista Zelene akcije i Prava na grad, zajedno s građanima koju su se javili u „Živi zid za Varšavsku“ održalo je 17. veljače akciju urudžbiranja prijave Urbanističkoj inspekciji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva vezanih za Detaljni plan uređenja (DPU) bloka na Cvjetnom trgu. Nekoliko dana po-

slije Ministarstvo je odbacilo sve prijave. Međutim, usvojili su žalbe stanara na Rješenje o zauzimanju Varšavske, no 26. veljače Grad Zagreb je izdao novo rješenje o zauzimanju Varšavske nakon čega započinje vrhunac prosvjednih akcija. 7. travnja USKOK-u je predana kaznena prijava protiv gradonačelnika Milana Bandića zbog kaznenih djela počinjenih pri sklapanju ugovora o financiranju rampe u pješačkom djelu Varšavske. Tom prigodom je ispred zgrade USKOK-a prosvjedovalo 300-tinjak aktivista i građana. Nakon što je nekoliko dana ranije MZOPUG odbacilo sve žalbe stanara na drugo rješenje, 17. svibnja oko četiri sata ujutro radnici su u Varšavskoj postavili građevinsku ogradu. Istog dana, po završetku konferencije za medije Zelene

akcije i Prava na grad oko 250 aktivista i građana iz „Živog zida“ okružilo je ogradu i udaralo po njoj, šaljući poruku da će se dan poslije u Varšavskoj održati masovni prosvjed. Od tada su aktivisti i građani započeli 24-satno dežuranje sa svrhom zaštite ulice od građevinskih radova, uz stalnu prisutnost policije. Dva dana nakon masovnog prosvjeda, 20. svibnja 2010., održana je velika povorka s preko 4.000 građana koja je ispred zgrade USKOK-a poručila glavnom državnom odvjetniku da riješi kaznene prijave vezane uz projekt „Cvjetni“ te nastavila do ureda gradonačelnika i zatražila njegovu ostavku. Velika podrška građana koja se očitovala u masovnosti ovog prosvjeda nastavila se i tijekom blokade Varšavske te su neki od njih, zajedno s aktivistima, danonoćno dežurali više od mjesec dana, a priključili su se i brojni umjetnici koji su podržali akciju umjetničkim programom. Nakon što su 20. lipnja 2010., poslije više od tri i pol godine, dvije institucije, DORH i Ministarstvo kulture, reagirale na prijave Prava na grad i Zelene akcije i potvrdile nezakonitosti u projektu „Cvjetni“ blokada Varšavske je obustavljena. Unatoč tome, 15. srpnja 2010. započelo je iskopavanje Varšavske. Na akciju pasivnog otpora u kratkom roku se odazvao veliki broj građana koji su tijelima branili ulazak mehanizacije na gradilište, na što je ponovno reagirala interventna policija. Uslijedilo je najmasovnije uhićenje aktivista i građana koji su im se pridružili te je njih više od 150 uhićeno i dobilo prekršajne prijave.

U narednim danima održano je nekoliko prosvjednih povorki kojima je prisustvovalo više tisuća građana, a 29. srpnja još jedna blokada, kada je uhićeno dvadeset osoba. Do kraja godine održano je još desetak akcija u okviru kampanje.

Pored prosvjeda, pravnih aktivnosti i medijskih istupa kampanja je imala i lobističke aktivnosti kako bi se smanjila urbanistička devastacija u Varšavskoj i kako se takav presedan ne bi ponovio u nekom od drugih donjogradskih blokova, a kampanju je pratila nezapamćena medijska vidljivost. To je, uz podršku građana, te Zaključak Skupštine grada Zagreba o vraćanju odredbi GUP-a i zabrani gradnje u donjogradskim blokovima temelj za onemogućavanje ovakvih devastacija u budućnosti. Nadalje, iskustva iz kampanje Ne damo Varšavsku, prenijeli smo lokalnim inicijativama i udrugama na obali, prvenstveno u slučaju izgradnje vila i golf terena na platou Srđa u Dubrovniku.

Početkom veljače 2010. započela su danonoćna dežurstva, a u tu svrhu u Varšavskoj su postavljena dva kontejnera u kojima su se građani mogli informirati o prosvjedu i uključiti u Živi zid za Varšavsku

17. svibnja 2010. oko 250 aktivista i građana usprotivilo se ograđivanju Varšavske ulice čime je započela blokada

foto: Lovro

Gotovo stotinu umjetnika svih profila; pisaca, glumaca, glazbenika i drugih, tijekom 21 dana i noći podržalo je svojim nastupima akciju u Varšavskoj, te time i demonstriralo želju građana da ostvaruju svoje pravo na javni prostor

Četiri tisuće građana okupljenih u povorci 20. svibnja 2010. uputilo je zahtjev za ostavkom gradonačelnika Zagreba, s kovčezima u ruci mu poručivši kako je vrijeme da ode s mjesta gradonačelnika

foto: Tomislav Turković

>>>

Na masovnom prosvjedu protiv otimanja Varšavske održanom 18. svibnja 2010. okupilo se oko 6000 građana, čime je to postao najveći masovni prosvjed u čijoj je organizaciji sudjelovala Zele-na akcija

foto: Tomislav Turković

foto: Goran Zec

Prilikom predaje prijave protiv gradonačelnika Bandića, 300-tinjak aktivista i građana opremljenih gumenim otčeppljivačima za odvođe 7. travnja 2010. ispred zgrade USKOK-a otpjevalo je pjesmu „Zagreb te zove“, s prilagođenim tekstom

Stotinu aktivista Prava na grad i Zelene akcije 26. veljače 2009. pokušalo je skrenuti pozornost na pogodovanja u predloženim izmjenama GUP-a grada Zagreba kojim bi se omogućila rezidencijalna gradnja u zaštitnim zelenim površinama u podsljemenskoj zoni, što je do tada bilo moguće isključivo u svrhu turističkih smještajnih kapaciteta. Aktivisti su posjetili Kulmerove dvore u Šestinama koji se vode kao hotel, no u stvarnosti služe kao stambeni objekt obitelji Todorčić

MUTNA – voda s netaknutog vrela prevare

Kako bi se skrenula pozornost na nepravilnosti u radu gradskih institucija, posebice pogodovanja u izmjenama GUP-a, štetne zamjene zemljišta, namještanje poslova mimo natječaja i slično, a povodom posljednje sjednice Skupštine grada Zagreba u tadašnjem sazivu, 31. ožujka 2009. održana je akcija MUTNA. U tu svrhu je pripremljena flaširana voda istog naziva te pokrenuta web stranica www.mutna.com

Podrška prosvjedima radnicama Kamenskog

Zelena akcija i Pravo na grad podržali su prosvjede radnica Kamenskog te su zajedno s njima 15. prosinca 2010. predali kaznenu prijavu Državnom odvjetništvu protiv Uprave i Nadzornog odbora te velikih dioničara Kamenskog ne bi li namirile svoje neisplaćene plaće i doprinose te razotkrile sustavno uništavanje tvornice radi unovčenja vrijednih nekretnina

U gotovo 40 akcija i masovnih prosvjeda tijekom tri godine u kampanji protiv izgradnje na Cvjetnom trgu osim aktivista Zelene akcije i Prava na grad sudjelovao je i golemi broj građana

foto: Tomislav Turković

Na ljetnom kampu YFOEE održanoj u Solarnoj akademiji na Šolti 15. – 22. 8. 2009. predavači su bili stručnjaci za razne teme zaštite okoliša iz Hrvatske i svijeta, koji su mlade podučavali o globalnim, europskim i nacionalnim politikama vezanim uz klimatske promjene i okoliš.

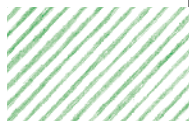

Izgradnja kapaciteta i povezivanje udruga za zaštitu okoliša

Kako se Zelena akcija dugogodišnjim radom dokazala kao najjača udruga za zaštitu okoliša u regiji, u suradnji s Friends of the Earth International u svibnju 2009. započeli smo trogodišnji projekt usmjeren na zaštitu okoliša i sudjelovanje građana u procesu donošenja odluka u pitanjima zaštite okoliša u jugoistočnoj Europi. Projekt je financijski poduprlo Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske kroz program MATRA. Glavni ciljevi projekta su izgradnja kapaciteta okolišnih NVO-a, naročito njihove sposobnosti da vode kampanje javnog zagovaranja, kako bi mogli bolje raditi na podizanju svijesti građana i njihovu uključivanju u aktivnosti zaštite okoliša, educirati i motivirati mlade okolišne aktiviste u jugoistočnoj Europi da sudjeluju u kampanjama zaštite okoliša te poboljšati veze okolišnih NVO-a iz jugoistočne Europe s FOEI mrežom, kao i međusobno umrežavanje NVO-a iz regije.

Voditeljica projekta: **Jagoda Munić**

U proteklom razdoblju unutar projekta smo vodili tri kampanje javnog zagovaranja u Hrvatskoj koje su pokrivala teme prostorne problematike, energetike i otpada, te je dana potpora sedam kampanja odnosno projekata u šest zemalja zapadnog Balkana u ukupnom iznosu od 60.000 eura. Također smo aktivno sudjelovali u radu Friends of the Earth mreže, a mladi iz regije su imali priliku sudjelovati u radu Young Friends of the Earth Europe. Naši predstavnici su članovi upravnog odbora Friends of the Earth International (Jagoda Munić) i Young Friends of the Earth Europe (Luka Tomac). 15. – 22.8. 2009. održan je ljetni kamp Zelene akcije i Young Friends of the Earth Europe (YFOEE) na kojem je sudjelovalo 70 mladih iz cijele Europe. Ljetni kamp je bio priprema i obrazovno/medijski alat za mobilizaciju mladih za sudjelovanje u javnoj raspravi o budućnosti klimatskih promjena u Kopenhagenu 6.-18.12. 2009. Pritom su se mladi iz Jugoistočne Europe aktivno uključili u rad YFOEE, a o cijelom je događanju snimljen i kratki film (http://zelena-akcija.hr/hr/multimedija/video/seminar_na_solti_2009) Osim ljetnog kampa mladih, u sklopu projekta Matra održani su i sedmodnevni seminari (u srpnju 2009. i 2010.) na kojim se je okupilo tridesetak predstavnika dvadesetak udruga iz sedam zemalja jugoistočne Europe da bi poboljšali svoje znanje o radu s medijima, organiziranju akcija i kampanja javnog zagovaranja, prikupljanu sredstava od građana te tako poboljšali svoj rad na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Na web stranici www.zelena-akcija.hr redovito objavljujemo najave događanja, izvještaje te publikacije Zelene akcije, a možete nas pratiti i na Facebooku: www.facebook.com/Zelenaakcija

temeljne aktivnosti i institucijski razvoj

Zelena akcija je u posljednje tri godine ostvarila značajne rezultate, kako u provedbi projekata, tako i u aktivističkom djelovanju, što ne bi bilo moguće bez logističke podrške **profesionalnog tima od dvanaestak zaposlenika**. Ovdje ćemo izdvojiti samo neke od značajnih promjena koje su se dogodile u zadnje tri godine.

Komunikacijska strategija Zelene akcije općenito je znatno poboljšana u posljednje tri godine u skladu sa strateškim ciljevima. Nakon devetnaest godina korištenja starog, 2009. godine je promijenjen logo Zelene akcije te pokrenut razvoj potpuno novog vizualnog identiteta – redizajnirane su web stranice na kojima se redovito objavljuju priopćenja, najave događaja i izvještaji, kao i snimke predavanja, prezentacije i publikacije Zelene akcije. Otvoren je Facebook profil koji je krajem 2010. godine imao gotovo 4000 simpatizera, dok je Facebook cause „Zahtijevamo ukidanje Zakona o igralištima za golf” podržalo više od 5000 ljudi. Značajno se povećala i vidljivost u masovnim medijima te je Zelena akcija u 2010. bila jedna od najvidljivijih organizacija civilnog društva u Hrvatskoj, što možemo pratiti zahvaljujući elektroničkom press cut servisu. Na ovaj način svi su zaposlenici mogli svakodnevno pročitati članke u svim hrvatskim tiskovinama u kojima se spominju aktivnosti Zelene akcije i prilagoditi svoje aktivnosti medijskom odjeku. Tako je u 2010. u hrvatskim tiskanim medijima objavljeno 1785 članaka u kojima se izrijeком spominje Zelena akcija.

Praćenje vidljivosti Zelene akcije te reagiranje u odnosu na medijsku sliku poboljšalo je kvalitetu rada, a i sliku Zelene akcije u javnosti.

Tijekom protekle tri godine intenzivno smo radili na **razvoju samofinancirajućih aktivnosti**. Nakon pokretanja slanja dopisa sa zamolbom za donaciju, tijekom 2009. godine 233 građana doniralo je Zelenoj akciji ukupno oko 15.000 kn. 2010. smo uspjeli ostvariti suradnju s bankama za doniranje putem trajnog naloga te je počela i akcija prikupljanja donacija na ulici, tzv. „street fundraising”. Dohodovne aktivnosti Zelene akcije proširene su i mogućnošću doniranja kreditnom karticom preko weba. 2009. godine tiskali smo majice i platnene vrećice čijom smo prodajom dodatno ojačali samofinanciranje.

Podizanju transparentnosti udruge i održavanju kredibiliteta pomaže i redovito provođenje vanjske revizije ovlaštene revizijske kuće.

Na području **suradnje s drugim organizacijama, institucijama vlasti i poslovnim sektorom** ostvarili smo brojne kontakte te neka nova partnerstva. Nastavili smo intenzivnu međunarodnu suradnju te je članica UO Zelene akcije Jagoda Munić ponovno izabrana u Izvršni odbor Friends of the Earth International, najveće mreže udruga za zaštitu okoliša na svijetu s članstvom u 80-ak zemalja svijeta. Uz postojeće članstvo u petnaestak među-

Predsjednik Zelene akcije:
Tomislav Tomašević

Direktorica Zelene akcije:
Daniela Jovanova Ivanković

Logističar:
Bruno Motik (do travnja 2009.)
Ivan Zoković (od travnja 2009. do sada)

Ulično prikupljanje donacija. Građani mogu donirati i simboličan iznos putem web stranice, uplatnice ili trajnog naloga

narodnih mreža postali smo i član još jedne sektorske mreže – Justice and Environment koja se bavi razvojem prava okoliša na međunarodnoj razini i u kojoj nas je predstavljala potpredsjednica Zelene akcije Željka Leljak Gracin, a pomogli smo u osnivanju regionalne mreže za obnovljive izvore energije. Član UO Zelene akcije Luka Tomac bio je u Upravnom odboru Friends of the Earth Youth, a potpredsjednica ZA Irma Popović Dujmović promatrač u Savskoj komisiji.

Zelena akcija već niz godina volonterski obavlja koordinaciju Zelenog foruma, nacionalne mreže za zaštitu okoliša koju čini 40-ak udruga za zaštitu okoliša. Unutar kampanje "Ne damo Varšavsku" nastavili smo uspješnu suradnju s udrugama iz sektora nezavisne kulture poput Multimedijalnog instituta i Prava na grad, a suradnja je proširena na kampanju protiv Zakona o golfu. Kroz te dvije kampanje intenzivirali smo međusektorsku suradnju, odnosno produbili partnerstvo s udrugama GONG i Transparency International Hrvatska.

Uspostavili smo i neke nove partnerske odnose s brojnim lokalnim inicijativama protiv golf igrališta, ali i nekim lokalnim inicijativama koje se bave drugim okolišnim problemima poput Inicijative protiv cementare u Kruševu.

S udrugom Franjo Koščec 2009. godine smo izabrani u Environmental Forum čiji je cilj podrška okolišnim nevladinim organizacijama iz regije u procesu proširenja EU.

Također sudjelujemo u provedbi nacionalnih politika u području zaštite okoliša prvenstveno kroz članstvo u vladinim savjetodavnim tijelima kao što je Nacionalno vijeće za GMO-e. Član UO Zelene akcije, Toni Vidan, kao predstavnik mreže Zeleni forum, vanjski je član saborskog Odbora za zaštitu okoliša. Naši su predstavnici također članovi Savjeta za razvoj civilnog društva, IPA sektorskog odbora za transport i odbora za Ipard i Sapard.

Najbolje o prepoznatljivosti rada Zelene akcije u civilnom društvu govore i dvije nagrade koje je Zelena akcija osvojila u suradnji sa Pravom na grad u 2010. godini, GONG-ova nagrada za doprinos demokratizaciji za kampanju "Ne damo Varšavsku" te nagrada za nenasilnu inicijativu godine koju je dodijelio Centar za mir. Također treba spomenuti nagradu GOLDEN star award Europske komisije za projekt Smanjenje potrošnje i načini života.

Nažalost, Zelena akcija se, pored ostvarenih značajnih uspjeha u radu i velikog povećanja vidljivosti, u proteklom razdoblju suočila i s najozbiljnijim ugrožavanjem rada u svojoj povijesti. Ponajviše zbog prosvjednih aktivnosti vezanih uz kampanju „Ne damo Varšavsku“ bili smo izloženi brojnim pritiscima izvršne gradske vlasti, a najočitiji primjeri su uskraćivanje isplate sredstava za Zeleni telefon u iznosu od 330.000 kn te opomena pred ovrhu za izmišljeni dug od najma za skladišni prostor (veličine 125 m²) retroaktivno za dvije godine u iznosu od 128.532 kn. Sredstva Zelenom telefonu krajem 2010. su ipak uplaćena, iako u znatno smanjenom iznosu, 150.000,00 kn.

Također, iako se u dvadeset godina postojanja protiv Zelene akcije nije vodio niti jedan sudski postupak, u 2009. godini suočeni smo s dva sudska procesa. Zelenoj akciji je prijetila novčana kazna u ukupnom iznosu od 350.000 do 800.000 kuna u prekršajnom postupku protiv udruge i odgovorne osobe koji je pokrenulo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva zbog prosvjednog performansa „Boje i lakovi“ u ožujku 2009. Prekršajni sud u Zagrebu u svibnju 2010. odbacio je sve optužbe. Drugi kazneni postupak pokrenuo je Golf & Contry Club nakon prosvjedne akcije u travnju 2009. Treba spomenuti i pritiske tijekom kampanje „Ne damo Varšavsku“ – dotad nezabilježene akcije interventne policije na mirnim prosvjedima, masovna uhićenja građana te prekršajne sudske postupke protiv njih 150. Sve to smatramo raznim oblicima pritiska, što samo dokazuje kako je Zelena akcija izrasla u snažnu i utjecajnu organizaciju.

upravljačka tijela zelene akcije

Skupština je najviše tijelo ZA koje čine svi članovi i ona bira članove svih ostalih tijela ZA.

Vijeće Zelene akcije djeluje kao savjetodavno tijelo Skupštine i Upravnog odbora. Čini ga grupa od petnaestak stručnjaka i znanstvenika. Od 2008. do kraja 2010. članovi Vijeća su bili:

Sanja Bojko, Rayka Hauser, Krešimir Ivaniš, Suzana Jašić, Valerija Pepeonik, Vera Petrinjak – Šimek, Božidar Stilinović, Dražen Šimleša, Josip Šintić, Mladen Škreblin, Ognjen Škunca, Dijana Vuletić, Tihana Belužić, Krešimir Žganeć, Nevena Crljenko, Josip Šintić, Robert Faber, Lana Ofak, Dubravka Bačun, Vladimir Lay, Toni Vidan, Nikola Visković i Jagoda Munić.

Upravni odbor upravlja tekućim poslovima i aktivnostima ZA. Od 2008. do kraja 2010. članovi su bili: Tomislav Tomašević (predsjednik), Gordana Klarić (potpredsjednica 2008. – 2009.), Jagoda Munić (potpredsjednica 2008. – 2009.), Irma Popović Dujmović (potpredsjednica 2009. – 2010.), Željka Leljak Gracin (potpredsjednica 2009. – 2010.), Vera Petrinjak – Šimek, Toni Vidan, Bernard Ivčić i Luka Tomac.

Nadzorni odbor ZA nadzire materijalno i financijsko poslovanje ZA. Od 2008. do kraja 2010. članovi su bili: Toni Gabrić, Martina Belić, Vesna Teršelić, Dražen Šimleša i Gordan Bosanac.

4.100.000,00

3.075.000,00

2.050.000,00

1.025.000,00

2008

2009

2010

 Prihodi

Rashodi

izvori financiranja

Najveći donatori Zelene akcije u protekle tri godine su bili Europska komisija kroz pretpristupne fondove, Nacionalna Zaklada za razvoj civilnog društva, Friends of the Earth International s kojim imamo zajednički projekt financiran kroz program MATRA Kraljevine Nizozemske. Također smo pokrenuli financiranje od strane građana kroz putem trajnog naloga. Nadamo se da će u sljedećim godinama taj izvor financiranja biti značajno veći.

Zašto uplatiti donaciju?

Programi, projekti, kampanje, akcije i sve ostale aktivnosti Zelene akcije ovise o vašim donacijama. Zelena akcija je neprofitna udruga građana koja djeluje uz pomoć potpore svojih članova i svih drugih koji podržavaju njen rad.

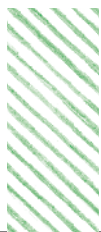
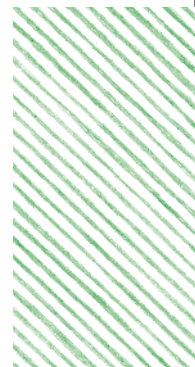
Svaka Vaša donacija dragocjena je u zajedničkoj daljnjoj borbi za očuvanje okoliša.

Kako uplatiti donaciju?

Uplatiti donaciju Zelenoj akciji možete na sljedeće načine:

- online donacije putem kreditnih kartica na internet stranicama Zelene akcije (http://zelena-akcija.hr/hr/podrzite_i_donirajte/online_donacije)
- uplatom na žiroračun Zelene akcije u svim poslovnicama banaka, FINE, Hrvatske pošte ili putem Vašeg Internet bankarstva (Račun: 2484008-1101645974, više na http://zelena-akcija.hr/hr/podrzite_i_donirajte/uplata_na_ziro_racun)

Zahvaljujemo na Vašoj potpori zaštiti okoliša!

PRIHODI I RASHODI ZA 2008. (Kn)		PRIHODI I RASHODI ZA 2009. (Kn)	
Ukupno prihodi	3.544.832,00	Ukupno prihodi	3.620.431,44
Ukupno rashodi	3.217.641,98	Ukupno rashodi	3.047.623,10
Višak prihoda za prijenos u 2009.	327.190,02	Višak prihoda za prijenos u 2010.	572.808,34
PRIHODI		PRIHODI	
Vrsta prihoda	Iznos	Vrsta prihoda	Iznos
Prihodi od prodaje roba i usluga	8.925,88	Prihodi od prodaje roba i usluga	8.168,46
Prihodi od članarina	5.720,00	Prihodi od članarina	4.080,00
Prihodi od kamata	5.426,58	Prihodi od kamata	2.026,37
Pozitivne tečajne razlike	12.931,56	Pozitivne tečajne razlike	24.794,33
Donacije iz državnog proračuna	2.300,00	Donacije iz državnog proračuna	101.150,00
Donacije Grad Zagreb	415.500,00	Donacije Grad Zagreb	472.500,00
Donacije TZ Grada Zagreba	5.000,00	Donacije Grad Vrbovec	13.630,00
Donacije Europska komisija	934.777,46	Donacije Friends of the Earth International	732.644,99
Donacije Agree.net	200.257,04	Donacije Europska komisija	601.629,93
Donacije Friends of the Earth International	130.183,68	Donacije Regional Environmental Centre	137.467,79
Donacije Friends of the Earth Europe	129.388,82	Donacija Luftforrenings OCH Klimat	134.693,66
Donacije The German Marshall Fund of the U.S.	127.093,23	Donacije Pro natura Schweiz. Bund fur Natur	134.103,72
Donacije CEE Bankwatch Network	116.253,50	Donacije CEE Bankwatch Network	115.398,00
Donacije Stichtung Europees Centrum Voor	93.809,33	Donacije Heinrich Boll Stiftung	100.156,62
Donacije Int. Forsurnings Sekretariat	71.595,63	Donacije Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	84.441,28
Donacije Heinrich Boll Stiftung	63.288,89	Donacije Unabhaengiges Institut fur Umweltfragen	48.658,16
Donacije ostali	132.309,39	Donacije ostali	90.016,73
Donacije trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	950,00	Donacije trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	6.476,62
Donacije Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva	19.960,00	Donacije Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva	408.108,19
Donacije drugih zaklada		Donacije drugih zaklada	13.950,00
Donacije građana i kućanstava	960,00	Donacije građana i kućanstava	-
Prihodi od refundacije najma i režija	57.222,87	Prihodi od refundacije najma i režija	59.140,57
Prodaja dugotrajne imovine	3.000,00	Prodaja dugotrajne imovine	-
Ostali nespomenuti prihodi	2.800,00	Ostali nespomenuti prihodi	6,00
Preneseni višak prihoda	1.005.178,14	Preneseni višak prihoda	327.190,02
Ukupno prihodi	3.544.832,00	Ukupno prihodi	3.620.431,44
RASHODI		RASHODI	
Vrsta rashoda	Iznos	Vrsta rashoda	Iznos
Plaće	1.004.557,18	Plaće	947.032,97
Doprinosi na plaće	170.940,73	Doprinosi na plaće	160.521,14
Službena putovanja, naknade za prijevoz	276.671,16	Službena putovanja, naknade za prijevoz	125.034,59
Seminari, savjetovanja	1.088,18	Seminari, savjetovanja	5.150,00
Naknade troškova volonterima	-	Naknade troškova volonterima	71.549,10
Naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima	629,00	Naknade troškova ostalim osobama	261.506,09
Rashodi za uredski i potrošni materijal i literaturu	114.960,53	Rashodi za uredski i potrošni materijal i literaturu	88.567,01
Rashodi za energiju	48.904,57	Rashodi za energiju	43.307,11
Sitni inventar	14.906,08	Sitni inventar	42.401,53
Trošak telefona, interneta i poštarine	141.369,44	Trošak telefona, interneta i poštarine	155.542,88
Prijevozne usluge	101.088,90	Prijevozne usluge	34.016,16
Usluge održavanja	17.445,79	Usluge održavanja	14.439,61
Promidžbeni materijali i usluge	119.678,22	Promidžbeni materijali i usluge	135.275,41
Komunalne usluge	9.265,26	Komunalne usluge	11.806,47
Zakupnine	124.403,44	Zakupnine	45.633,40
Honorari	103.466,47	Honorari	81.396,88
Intelektualne usluge	219.248,44	Intelektualne usluge	238.834,89
Studentski servis	319.481,92	Studentski servis	236.581,62
Ostale usluge	125.452,88	Ostale usluge	12.558,43
Premije osiguranja	4.176,88	Premije osiguranja	3.617,38
Hrana za akcije	57.486,83	Hrana za akcije	38.048,76
Članarine drugim organizacijama	6.330,27	Članarine drugim organizacijama	17.995,52
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	3.470,96	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	9.936,68
Amortizacija	8.875,65	Amortizacija	29.104,11
Naknade bankama	11.121,77	Naknade bankama	14.529,70
Negativne tečajne razlike	32.595,79	Negativne tečajne razlike	31.502,82
Zatezne kamate	86,28	Zatezne kamate	18,94
Dane donacije u inozemstvo	31.344,57	Dane donacije u inozemstvo	56.797,45
Dane donacije u zemlji	140.108,24	Dane donacije u zemlji	134.516,45
Neotpisana vrijednost otuđene imovine	1.476,56	Ostali nespomenuti rashodi	400,00
Ukupno rashodi	3.210.631,99	Ukupno rashodi	3.047.623,10

PRIHODI I RASHODI ZA 2010. (Kn)

Ukupno prihodi	4.020.927,39
Ukupno rashodi	3.503.563,95
Višak prihoda za prijenos u 2011.	517.363,44

PRIHODI

Vrsta prihoda	Iznos
Prihodi od prodaje roba i usluga	21.267,43
Prihodi od članarina	3.730,00
Prihodi od kamata	2.431,02
Pozitivne tečajne razlike	53.383,02
Donacije iz državnog proračuna	40.000,00
Donacije Grad Zagreb	193.000,00
Donacije Grad Vrbovec	1.370,00
Donacije Friends of the Earth International	476.785,14
Donacije Europska komisija	1.141.348,64
Donacije Friends of the Earth Europe	487.145,00
Donacija Luftfororenings OCH Klimat	79.719,30
Donacije Pro natura Schweiz. Bund fur Natur	71.542,35
Donacije CEE Bankwatch Network	159.105,14
Donacije Heinrich Boll Stiftung	148.021,66
Donacije Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	16.308,72
Donacije Ipen	29.585,78
Donacije ostali	70.238,94
Donacije trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	9.642,00
Donacije Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva	300.143,50
Donacije drugih zaklada	-
Donacije građana i kućanstava	88.580,03
Prihodi od refundacije najma i režija	54.665,84
Prodaja dugotrajne imovine	-
Ostali nespomenuti prihodi	105,54
Preneseni višak prihoda	572.808,34
Ukupno prihodi	4.020.927,39

RASHODI

Vrsta rashoda	Iznos
Plaće	993.616,86
Doprinosi na plaće	158.225,18
Službena putovanja, naknade za prijevoz	95.139,86
Seminari, savjetovanja	7.650,00
Naknade troškova volonterima	19.199,16
Naknade troškova ostalim osobama	171.750,77
Rashodi za uredski i potrošni materijal i literaturu	72.392,40
Rashodi za energiju	59.235,93
Sitni inventar	41.032,65
Trošak telefona, interneta i poštarine	135.652,79
Prijevozne usluge	10.004,92
Usluge održavanja	24.108,86
Promidžbeni materijali i usluge	112.895,52
Komunalne usluge	16.949,36
Zakupnine	71.057,95
Honorari	95.642,99
Intelektualne usluge	97.511,80
Studentski servis	317.290,14
Ostale usluge	86.286,19
Premije osiguranja	5.024,95
Hrana za akcije	63.426,70
Članarine drugim organizacijama	20.297,17
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	16.323,05
Amortizacija	50.980,82
Naknade bankama	16.139,46
Negativne tečajne razlike	31.998,91
Zatezne kamate	136,92
Dane donacije u inozemstvo	676.609,60
Dane donacije u zemlji	33.438,25
Ostali nespomenuti rashodi	3.544,79
Ukupno rashodi	3.503.563,95

le
Var
Pravonagrad

impressum

Glavna urednica:
Anka Munić

Uredništvo:
Daniela Jovanova Ivanković
Jagoda Munić, Eugen Vuković

Grafičko oblikovanje:
Tomislav Turković

ISSN 1334-2703

Tisak:
Kerschoffset, 2011.

Naklada:
1000

